

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1989

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1989

Redaktion:
Jens Daugaard

Indhold

Side	
3	Elleve år på Ryomgård Realskole
9	Afgangsholdene
11	Ryomgård Realskole 1924-29
22	Bakkeposten
40	En rejse på Djurs 20
49	Festskrift ved Ryomgaard Realskoles 10 Aars Stiftelsesfest
70	To af jubilæumsholdene 1990
71	Praktiske oplysninger
72	Årsregnskab

Elevforeningens bestyrelse ønsker alle medlemmer
EN GLÆDELIG JUL OG ET GODT NYTÅR!

”Elleve år på Ryomgaard Realskole”

Malin Holm-Pedersen forlod Ryomgaard Realskole i 1989 for at fortsætte i gymnasiet. I 9. klasse skrev hun en stil over emnet ”Elleve år på Ryomgaard Realskole”. Elevforeningen har fået Malin’s tilladelse til at bringe stilen i årsskriftet.

I en tidlig alder af fem år begyndte jeg at drømme om at komme i skole. Grunden dertil var, at jeg var meget ensom, og jeg havde kun få legekammerater, hvor jeg boede. Da jeg var fem år gammel, mistede jeg nemlig min bedste veninde ved en færdselsulykke, som jeg selv var impliceret i. Dette medførte, at jeg kom et år tidligere i børnehaveklasse end ellers beregnet. Efter et år i børnehaveklassen måtte jeg derfor pænt nøjes med fru Andersen et år mere, mens min klasse rykkede op i 1. klasse. Det gjorde mig nu ikke så meget, for jeg nød at lege mig igennem dagen, og på den måde fik jeg også lært klokken to gange, lavet to pingviner af mælkekartoner og følte mig derved en smule dygtigere end mine kammerater.

I 1. klasse var vore første fag dansk, matematik og skrivning; vores første rigtige fag. Vi lærte at læse, skrive og regne, hvilket ikke var særlig svært for mig, da jeg var meget lærenem. Dette irriterede ofte min ældre søster, da jeg faktisk hurtigt lærte at læse bedre end hende, selvom hun var tre år ældre end mig.

Jeg husker tydeligt, når min mor sad flere timer med hende hver aften og terpede hvert eneste lille regnestykke igennem, og hvordan jeg blev smidt ud af stuen fordi jeg svarede på stykket inden min søster fik en chance. Hvor må jeg have været irriterende!

De første år af min skoletid sad jeg ved siden af Andy. Vi var

rigtige kammerater. Andy forærede mig sommetider nogle store flotte frimærker med skibe på. Til gengæld hjalp jeg ham med hans lektier. Vores første læsebog om "Søren og Mette" lærte jeg udenad. Når jeg så kom op i skolen, kunne jeg på kommando referere hvert ord; hvor var jeg stolt!

Det var rart at have Andy at snakke med, for vi var kun tre piger i klassen: Susanne, Lotte og mig. Vi skændtes næsten altid om, hvem der skulle snakke med hvem. Faktisk var vi så ensporede, at vi ikke kunne finde ud af at gå sammen alle tre på en gang. Det endte ofte med et stort skænderi mellem os tre piger, og så måtte vores elskede klasselærer Eva Schou forsøge at redde trådene ud. Sådanne problemer kunne gøre os uvenner i flere uger i træk.

I midten af 2. klasse døde vores matematiklærer hr. Kirkegaard af en blodprop. Og derefter fik vi oven i købet en nylærer, hr. Faurholt, som vi aldeles ikke kunne lide.

Vore timer med skrivning fortsatte i 2. klasse. Hver time begyndte med en morgensang, hvorefter vi gav os til at skrive skråskrift. Det var en gammeldags metode, men hovedsagen var, at vi kunne lide det; og så lærte vi noget ved det.

Vores lærerinde til skrivning var skolebestyrerens kone, fru. K. Basse. Hende have vi megen respekt for, både af den grund at hun var skolebestyrerens kone, og så belønnede hun altid et godt stykke arbejde med et flot "fedtemærke", som vi stolt kunne vise frem derhjemme.

I dette år af min skolegang kom der også lidt flere elever til klassen. Deriblandt Lars Iversen, som jeg også hurtigt blev gode venner med. Dette venskab holdt dog kun nogle år, indtil der skete det, der altid sker i den alder. Der blev for stor forskel mellem drengene og pigerne i klassen, til at vi kunne få lov til at lege sammen, uden at blive mobbet af de andre.

Det jeg husker 3. klasse mest for, er at jeg for første og eneste gang i mit liv blev smidt uden for døren. Og smidt er faktisk

et meget passende ord i denne sammenhæng. Det hele begyndte med at Lotte sad og brokkede sig over, at hun ikke kunne finde ud af sit matematik. Derfor begyndte jeg også at brokke mig, for jeg følte ligesom, at jeg måtte benytte lejligheden til at brokke mig oven den lærer, som jeg hadede mest af alle. På det tidspunkt havde vi nemlig stadig tidligere nævnt hr. Faurholt til matematik. Da hr. Faurholt imidlertid ikke brød sig om de ord, jeg brugte, eller måske var det bare brokkeriet i det hele taget, tog han et fast tag i min ene arm og kastede mig ud af lokalet. I samme sekund var jeg overbevist om, at han havde brækket min ene arm, og det lå jeg og råbte op, indtil det ringede. Da havde jeg faktisk ikke ondt i min arm mere, men derfor holdt jeg ikke op med at brokke mig.

Den alder vi havde i 3. kl. må i grunden have været en ret naiv alder. En overgang var vi alle overbeviste om, at vi havde nogle utrolige evner, der bestod i, at vi kunne skræmme vore lærere fra forstanden ved, at vi fik skabslågerne til at bevæge sig, eller fik lamperne til at gynge. Selvfølgelig syntes vores lærer, Eva Schou, at der var synd for os, hvis vores forventningern brast. Derfor spillede hun gerne med på legen og gav sig til at se yderst forskrækket ud.

”Omvæltningernes tid”

4. klasse må have været omvæltningernes tid for mig. Dette år kom Karen nemlig, som ny elev i vores klasse. Det var, for at give en forstående beskrivelse, som om der gik et sus igennem klassen, da hun trådte ind. Faktisk var hun ubeskrivelig anderledes end os andre, og derfor lagde vi også specielt meget mærke til hende.

Ja, det må helt have været ved Karens ankomst til klassen, at der ligesom skete lidt forandring for mig. De sidste par år havde jeg været sidekammerat med Lotte, og vi var stadig gode venner, men vi havde ofte nogle store skænderier, der gjorde, at vi var ved at blive lidt trætte af hinanden.

Jeg begyndte til stor forargelse for hele klassen at snakke en del med Karen, og vi blev hurtigt ”bedste veninder”, som det hed dengang. Derefter fulgte en pragtfuld tid, som lige præcis varede længe nok til, at jeg altid vil huske den. De fleste erindringer jeg har fra 4. klasse er noget med små kærestebreve, der blev sendt rundt i klassen, og hemmelige møder oppe ”på bakken”.

I 5. klasse kom der flere nye elever til vores klasse, og det skabte kun flere intriger i vores lille ”klassesamfund”. Der var altid nogen som kunne lide nogen bedst, som bedre kunne lide nogle andre end dem, der kunne lide dem bedst. Det kan godt lyde en smule forvirrende, men vi havde skam ”tjek” på det, og vi vidste præcist, hvem der kunne lide hvem.

Jeg tror, det var værst blandt pigerne. Vi kunne være både psykisk og fysisk geneme mod hinanden. Jeg husker engang, hvor jeg havde et mindre skænderi med Karen. Det endte med, at jeg klaskede en leverpostejmad i hovedet på hende. Bagefter var jeg i flere uger meget hadet af hele klassen. Ofte, når vi piger skændtes, kunne vi finde på at hejse hinandens halstørklæder op i et gardin, eller stikke hinanden lussinger. Det blev vi efterhånden ret gode til.

6. klasse begyndte med mange nytænkninger. Vi havde nemlig året i forvejen fået ny skolebestyrer, som bragte mange fornyelser til vores eller meget traditionsbundne skole.

Hvor har jeg dog ofte i mit stille sind raset over forskellige traditioners ophævelse. Jeg har jo fulgt skolen i mange år og følger stadig med i udviklingen. Men når jeg tænker over det nu, og forsøger at glemme mine følelser over for gamle traditioner, må jeg indrømme, at det var godt for skolen, at der kom lidt nytænkning til.

6. klasse afsluttede vi med en klassesetur til Klim Strand. Det var vores første klassesetur, og vi nød den også i fulde drag.

Året herefter var 7. klasse, hvor vi skulle konfirmeres. Vi

skulle, følte vi selv, indtræde i de voksnes rækker. Egentligt er dette år måske dårligt valgt til denne begivenhed, for jeg tror, at det var det år, vi var mest barnlige. I hvert tilfælde drengene. Men det siger man jo altid, og måske var det tværtimod os piger, der var for alvorlige.

Karen og jeg begyndte at glide fra hinanden. Vi forandrede os i hver vores retning, begyndte at søge nye græsgange, nye venner, og mest af alt en ny stil. Ind imellem snakkede vi stadig meget sammen, og mente, at vi stadig var ”bedste veninder. Først et års tid senere indså vi, at vi ikke havde meget tilfælles mere.

I klassen fik vi nu en del kostelever, der ligesom også gav megen inspiration til vores lille ”klassesamfund”.

Dette år startede vi med en klassetur til Fladbro Camping, og afsluttede det med en lille tur til Gilleleje. Det var nogle gode ture, hvor vi havde det sjovt sammen, men der var mange splittelser imellem os, og der dannedes også en del klikker.

”Forsogningernes tid”

I 8. klasse blev vores klasse delt i to, og det var næsten som om, at man skulle begynde fra bunden igen med at bygge en klasse op. Samtidig fik vi en ny klasselærer, som vi først skulle til at lære at kende. Selvom det i starten var en underlig fonemmelse at blive delt, virkede det alligevel på en god måde. Vi var ikke længere delt op i små grupper eller klikker. Da vi i midten af året fik to nye og jordbundne drenge i klassen, blev forholdene mellem drenge og piger endnu bedre. Vi skabte mange forsoninger på tværs, og lærte hinanden utroligt godt at kende. Disse forsoninger blev endnu bedre igennem året og det følgende skoleår.

Igennem hele det år sparede vi penge og kræfter til den helt store klassetur i 9. kl., som skulle gå til England.

Vort niende og sidste skoleår begyndte vi derfor med denne aldeles store og pragtfulde tur for vores klasse og vores parallelklasse.

Samtidig fik vi en ny og ganske uduelig klasselærer. Sammen med hende, vores forhenværende klasselærer, vores parallelklasse og deres klasselærer drog vi afsted til England. Turen var noget af det bedste jeg har oplevet i hele mit liv. Alle snakkede med alle, alle var glade og alle opførte sig præcis som de havde lyst til, uden at de blev set ned på. Vi fandt også ud af, at vi allesammen ser lige dejlige ud med "morgenhår" og "søvn i øjnene".

Det er mest, når jeg tænker på denne tur, at jeg får lyst til at sætte mig ned og tude over at skulle forlade klassen efter alle de pragtfulde år, men jeg får skam også lyst til det, når jeg tænker på de vidunderlige frikvarterer, vi har sammen, hvor vi får de mest pudsige indfald, med f.eks. at begynde at lege de mest mærkelige lege, eller når vi sætter os til at snakke om "gamle dage".

Jeg føler næsten, at vi har skabt vores eget lille samfund. Det er underligt at skulle forlade det, for aldrig at skulle vende tilbage til det.

Det er sikkert ikke alle, der har det på denne måde, men jeg har det jo også med at binde mig til "gamle traditioner".

Malin Holm-Pedersen
9.a.

9. og 10. klasser juni 1989

9. a. klasse:

Jeppe Elkjær Christiansen, Tøstrup. Malin Holm-Pedersen, Ryomgård. Lotte Holmskov, Højbjerg. Lars Fjord Iversen, Ryomgård. Jette Lindberg, Hornslet. Kirsten Jensen, Grenå. Britta Karina Knudsen, Kolind. Thomas Lauritzen, Ryomgård. Kim Nicolajsen, Stenvad. Karen Kvist Nybo, Auning. Marian Sørensen, Herning. Susanne Sørensen, Ryomgård.

9. b. klasse:

Gitte Abildgaard, Ryomgård. Anette Hansen, Hornslet. Lone Kabel Højbjerg, Ryomgård. Søren Holm Jensen, Fjellerup. Robin Jørgensen, Billund. Steven Kroholm Jørgensen, Ryomgård. André Engholm Larsen, Hornslet. Dorte Nikolajsen, Stenvad. Andrew (Andy) Nygaard, Pindstrup. Mikkel Mosegaard Svendsen, Mørke.

10. klasse

Karina Bjørklund Andersen, Auning. Keld Jessen Andersen, Auning. Steven Beck, Grenå. Pia Christiansen, Mørke. Joan Nygård Christoffersen, Køge. Henriette Zacho Hansen, Grenå. Heidi Jensen, Køge. Anja Sandholdt Kraft, Ålborg. Morten Larsen, Ryomgård. Patrik Lindholm, Hornslet. Jesper Nymark Mejlby, Langby. Karina Meyer, Hvide Sande. Helena Olsen, Auning. Winnie Denker Olsen, Horsens. Niels Jørgen Poulsen, Trustrup. Jesper Schmidt, Auning. Esben Schou, Ebeltoft. Pernille Kershøj Sørensen, Skødstrup. Lotte Thorsø, Køge. Malene Vestergård, Hjortshøj. Irene Vonsild, Rønde. Joan Christoffersen, Køge.

Ryomgaard Realskole 1924-29

Af Svend Ring Lyndrup

Følgende artikel er forfattet af dr. med. Svend Lyndrup, København, årgang 1929. Artiklen har været bragt i Historisk Aarbog for Randers Amt 1988. Elevforeningen har fra forfatteren og Aarbogens udgiver fået tilladelse til at bringe artiklen i årsskriftet.

Her skal fortælles om det særegne.

Vi* var elever i Ryomgaard Realskole midt i den lange periode, hvor brødrene Axel og Erik Munch stod for styret, og især skolebestyrer Axel Munchs personlighed og pædagogik gjorde skolen til noget ret enestående her i landet.

Vi begyndte som 11-årige og sluttede med præliminæreksamen 4-5 år senere, altså fra barnets umiddelbarhed til den begyndende voksenalders skepsis. Vi kom begge fra grundtvigske hjem med mere eller mindre indremissionske omgivelser og havde gennem vore forældre et vist kendskab til den Koldgrundtvigske fortælleskole.

Ryomgaard Realskole hørte under friskoleloven, men søgtes ikke, som det kendes i dag, for at undgå folkeskolen, men fordi vi - de mange børn fra den laveremiddelstand - skulle til egne os særlige kundskaber, en højere almindannelse og endelig præliminæreksamen - kort og godt i tidens sprog: blive til lidt mere end vore forældre.

Under disse vilkår arbejdede Axel Munch efter sit pædagogiske syn, som det er udtrykt i den ideale fordring:

»Lær at kende barnet - knyt det til dig gennem venskab, det kan gøres, når du formår at give barnet den opfattelse, at du holder af det. Formår du ikke det, så søg dig en anden livsstilling. Lærergerningen er da ikke din.«

*Efter samtale med en klassekammerat,
Esther Tornled, g. Pallesen.

Hertil vil vi føje, hvad broderen, Erik Munch, satte på stenen ved stadion efter lærernes kæmpearbejde med planering: »Nu er der plads, og kun kan her leges«. Legen hørte med, men ansvaret blev placeret tungt på den elev, der svigtede.

I dag spørger vi, der ikke tvivlede for 60 år siden, om Axel Munch selv levede op til det høje mål? Ja og nej - citeret efter Erik Munch efter broderens død (1939): - Han ville gerne, men magtede det kun eller bedst over for de elever, der stod ham nærmest. Her var kriteriet slet ikke begavelse, men et modtageligt sind.

Nu gælder det barndommen.

Vi var 180 elever, heri medregnet »de små« fra lokalområdet, der ikke havde kommuneskole. Langt de fleste af os kom rejsende med tog fra et meget vidtstrakt opland.

De 4 jernbaner, der mødtes i det store knudepunkt, Ryomgaard, var simpelthen skolens eksistensgrundlag. De kom fra Aarhus, Randers, Grenaa og som privatbane fra Grenaa om ad Gjerrild. Den sidste kaldtes Gjerrildbanen, den transporterede os to, som altså véd, at den havde det nære bekendtskabs hygge over sig. F.eks. skete der jo ikke noget ved, at Esther sov lidt for længe. Hun boede på Tørnled station, og lokomotivføreren behøvede kun at fløjte en ekstra gang, så var hun der. Anderledes med Svend. Han skulle - iført tidens mode: korte bukser, blåfrosne knæ og sportsstrømper - kæmpe sig gennem al slags vejr fra Fjellerup til Tranehuse. Men hans vejr var jo også togets, og skete det, at der optrådte uoverensstemmelser, ventede toget - naturligvis.

Rejsen til Ryomgaard forløb med intens lektielæsning, hvorimod det kunne gå særdeles lystigt til på hjemturen. Også for lystigt, det syntes vores ven, motorføreren i hvert fald, når han viste sig i døren og svingede med den lange metalbenzinmåler. Under roligere forhold hjalp han os naturligvis med de skriftlige opgaver. Men trods ham var vores opførsel for slem, det vil sige, ikke over for kendte folk fra egnen, de var jo vores egne - og desuden opdagede vi snart, at skolen var mærkværdigt velorienteret om vores bedrifter.

»Et lille uheld« skal kun nævnes p.g.a. skolebestyrerens rolle. Der skete det, at den så populære forfatter af lyserøde romaner med garanti for lykkelig udgang, Morten Korch,

kom til at overvære, hvordan en af os meget uskyldigt halede en rødhåret pige ved håret gennem toget. Morten klagede, og dagen efter blev nogle af os jo kaldt på kontoret i forventning om det værste. Men hr. Munch sagde ikke ét ord mere end nødvendigt, hvilket vi opfattede som stiltiende accept - altså næsten et led i litteraturundervisningen. Og vist har han grinet ad vores forbavelse.

Allerede på Ryomgaard stations perroner begyndte skolens regie. Her stod altid 1-2 lærere parat til at modtage og følge den store flok - og tilbage igen om eftermiddagen.

Ved indgangen til skolegården stod hr. Munch himself og lodsede os over vejen. Når det var overstået, kunne man så let forsinket iagttage ham som eneren på vej op mod sin skole. Han var vel lidt over middelhøj og virkede som en før mand, med rundt hoved, rødmosset ansigt og et prydeligt sort overskæg. Midterskilning. Han gik ikke, han *skred*, langsomt, sejt, let tilbagelænet, med en så naturlig værdighed, der ikke levnedet tvivl om, at her kom chefen - et indtryk, der helt unødvendigt søgtes underbygget af den lille, sorte (marskal-?) stav, han altid bar under armen.

Skolebestyrer Axel Munch på vej op mod sin skole: to etager med klasseværelser, kontor, lærerværelse og for enden af øverste gang et større lokale, »samlingen«, med udstoppede fugle og andre naturhistoriske fænomener foruden apparatur til forsøg i fysiktimerne. Her undervistes, og her mødtes vi til sang (ved lejlighed også til opsang). Morgensang dyrkedes ikke, måske af togtidsmæssige grunde. Samlingen brugtes også som foredragssal, når en eller anden ældre elev blev udvalgt til at tale til lærere og kammerater over selvvalgt emne. Problemet var nu hverken emne eller egentlig bearbejdelse, men spørgsmålet som tilhørernes (kammeraternes) grinen eller ikke-grinen i det kvarter, det lærde indlæg varede. Naturligvis stemte dette nøje overens med den bog, man lige akkurat var faldet over hjemme i reolen.

I kælderetagen boede pedellen, men gymnastiksalen lå vinkelet på hovedbygningen. Vi opfattede ikke pladsforholdene som dårlige, og skolegården fandt vi stor. I dens bageste hjørner førte stentrapper op til anlæggene på bakken og omkring stadion, alt sammen gravet ud og planeret med gange, siddep-

ladser og talerstol af lærerne, især brødrene Munch. Sagnet fortæller herom, at hvis den store, stærke Erik Munch kørte fast med trillebøren op ad bakken, trådte Axel til, kom på siden og begyndte at berette islandske sagaer med største begejstring og mulig? effekt. Samme kilde vil for øvrigt vide, at hvis de to brødre delte en munter aften under bægerklang, og Axel derved blev for overmodig, gik den stærke Erik lige så stille hen og bøjede ilddrageren med de bare næver. Ja, ånd er magt, men alligevel!

Anlægget blev stort og smukt og taler til os gamle elever om den ildhu, der var grundlaget for vores oplevelser i tyverne.

Axel Munch - »hr. Munch« og »De« - underviste vores klasse i matematik, historie og mundtlig dansk, tre så store fag, at vi betragtede ham som klasselærer.

Matematik er vel ikke noget ånds-fag, men sit særpræg af hr. Munch: ikke ét skridt frem i geometrien uden bevisførelse - grundigere end hvad en af os mødte i 1.g.m. i latinskolen. Og som mange andre lærere havde han sin kæphest, hjælpelinien, som vi immervæk hørte om. »Brug den senere i livet, når I møder en vanskelig opgave«.

I åndsfagene mødte vi en vis ambivalens hos ham. På den ene side mange små, sarkastiske bemærkninger og Heibergs »Ordener hænger man på idioter, stjerner og bånd man kun adelen gier«, på den anden begejstring for eneren, helten der jo nok havde »Heibergs« hjerne, men sikkert også sans for dekorationerne.

Har denne heltebegejstring kun været vores og ikke hans? Vi tror det ikke, fordi hans ellers så sprudlende jyske lune kom til kort, mens han levede med heltene i sin fortælling.

Vi har formentlig lært en masse historie, mødt Perikles, passeret Rubicon og hørt »Vi mødes ved Filippi« - det sidste som andre gode citater gentaget ved enhver god lejlighed. Men det, vi husker, er fortællingen om Napoleon - en fortsættelse af »Napoleonmyten«, der indledtes i Paris 1821, hvor selv fruentimmere ifølge historikeren Klee længe gik i sørgedragt efter dette elektriske stød (heltens død).

Hr. Munch var en benådet fortæller, fordi han selv var grebet. Vi husker mange marskaller, uendeligt mange slag - med tilknyttede citater: »solen fra Austerlitz«, »slaget er tabt, men

der er tid til at vinde et nyt« - og midt i det hele fremstod Nelson med sit »England venter, at hver mand gør sin pligt« - hvorefter vi igen var i land og ilede til nye slagmarker. Om menigmand hørte vi i hvert fald op mod 1789, men vi led ikke under den russiske vinter 1812 og hørte ikke de såredes jamren. Men sådan var historieundervisningen vist dengang.

Nu er det naturligt at spørge, om dette var fortællerskolen. Både ja og nej. Fortælling var det bestemt, men som antydet ikke Erik Arups økonomisk-social udviklingshistorie (det var vist også lovlig tidligt). Og heller ikke gnist af Grundtvigs historiskpoetiske syn. Det var heltehistorie med begejstring og fortælleglæde. Heller ikke de nordiske myter blev forklaret sindbilledligt.

I dansktimerne begejstrede folkeviserne - det mærkes også af hans eget bidrag i Ryomske Sange:

Det var den unge væbner,
han akslede sit sind,
så ganger han i hallen for borgherren ind.
Hjem fører alle de veje.
»I lytte, strenge herre,
og hører på jer svend.
Det lyster mig at drage
til fjerne riger hen.«
Hjem...

Hvorefter væbneren sadler sin hest og rider over Ryom Enge. Næste forår hører han igen klokkerne i Kolind og i Koed og træder frem for borgherren:

«Vel fagre er de riger i øster og i vest,
men hjemme, strenge herre,
dér lider dagen bedst.«
Hjem fører alle de veje.

Den største oplevelse i dansktimerne var så afgjort skuespil-lerne. Vi skulle lære 5 næsten udenad. Et slid derhjemme og nogen angst og bæven under overhøringen, hvor vores præstation skulle ligge meget tæt på egentlig recitation. Men belønningen var derefter. Hr. Munch spillede store partier af de 5 værker. Meget, meget morsomt Erasmus Montanus, Den

politiske Kandestøber og Genboerne, ret morsomt Aprilsnarrene og som en stor oplevelse for os Hakon Jarl - tænk at dette kunne ske i en dansktid i tyverne!

Per Degn fik naturligvis hele armen. Erasmus og Jakob også. Stor var jubelen, dog afbrudt af nødvendige pauser, mens hr. Munch grinede ud med os. Da vi nåede til Den politiske Kandestøber, indså han, at katederet måtte skilles ad for at give plads for Geske. Det skete, og lidt efter sad hun så bred og mægtig med sin enorme skødehund og modtog de fornemme damers opvartning. I pausen var skuespilleren helt rød i hovedet af grin.

Hr. Munch morede sig vist mere over Aprilsnarrene end vi. Han var især betaget af »Læreren under bordet og i skjorteærmer«, som han derfor ideligt gentog i den følgende tid, om trent på linie med »Vi mødes ved Filippi«. Med Genboerne var det igen den store morskab. Alle personer trådte frem, især naturligvis madammen og løjtnanten. Desværre glemte vi at fortælle ham om en af kammeraterne, som derhjemme i vidners nærvær havde formået at gengive løjtnanten med hr. Munchs stemme og fagter.

Hakon Jarl – igen eneren, med trællen Karker som modstykke – greb os. Især ordene til den kvinde, Hakon just har grebet, »hvad tykkes dig om sædet på Jarl Hakons kæmpearm« og det klassiske, »den bære kronen, som er kronen voksen«. Det første var naturligvis ikke velegnet til dagligbrug, så til gengæld fik det sidstnævnte om kronen hele armen.

Vi sørgede og grinede med Blichers fortællinger, især naturligvis Messingjens. »Piw me langt rør« blev vores kendskab til det franske sprog.

Hr. Munch tog os med til »Genboerne« på Aarhus teater, til Spentrup, hvor Blicher er begravet, til det meste af Mols og endelig i rutebil på en 2-dages-tur til Sønderjylland.

Han kunne køre langt for at gøre en elev en væsentlig tjeneste og køre langt for at aflægge et sygebesøg.

Desværre skete det nogle gange, at hr. Munch blev meget vred, i en sand eksplosion over for den stakkels elev, det fgik ud over. Vi andre så til, skrækslagne fordi vi ikke altid var klar over forsyndelsen. Hvornår kunne vi vente det næste anfald?

Senere har vi hørt af gamle elever, der har kendt hr. Munch

som voksne, at han pludseligt, uden kendt årsag, kunne falde hen i sørgmodighed. Kunne udbruddet være ækvivalentet hertil?

Også broderen og endnu en lærer fik af og til sådanne ubehagelige »anfald«; hos dem kunne vi se en årsag – men mindre kunne have gjort det.

Hr. Munch gav os én velfortjent afstraffelse. Klasselokalet var lige blevet istandsat, og det var helt nymalet, da en sand kamp med meget snavsede tavleklude udviklede sig. Resultatet var grimme(næsten sorte) pletter overalt på en fine maling. Vi husker ikke, hvor længe hr. Munch overvejede, men glemmer ikke afstraffelsesmåden: affattelsen af en tegnsætningssøvelse, »Den sorte plet«, en rigtig røver-ridder-roman, som vi måtte igennem en del gange. »Den sorte plet« blev også et citat, som forfatteren naturligvis brugte med et blink i øjet.

Det var nok i sin egenskab af klasselærer, at hr. Munch arrangerede skolekomedien, da det blev vores tur til at agere på hotellets scene op mod jul. Han skrev selv manuskriptet og instruerede. Det hele handlede om en – inden for visse rammer – meget uvorn klasse. Alle uartige lige med undtagelse af en usandsynlig skikkelig dreng. Det hele forløb fint, stor succes, også for sidstnævnte, der vidste, at rollen var skræddersyet til ham.

Hr. Munch genskabte skolebladet »Mester Erik«, ansatte 3 redaktører af vores midte og blandede sig derefter ikke udover evt. bidrag. Han vidste, at vi vidste, hvor grænsen gik. Den blev ikke overskredet. Hvad om den blev det?

På grund af den daglige korte skoletid mellem togene måtte undervisningstiden forlænges indtil kl. 17.00 et par dage om ugen i de ældste klasser. Det kunne være lidt surt, og én dag – den vi husker bedst – gik alt trægt for alle. Vi sad og svedte over et eller andet, der kun kunne gøre alting værre. Så blev der kun banket, og en fremmed elev trådte ind: elev x skulle straks følge med. Synd for ham/hende. Men lidt efter kom den fremmede igen: elev y denne gang. Vi begyndte at svede. Så blev det elev z, og endelig blev det »vores tur«. Døren til samlingen var slået op, indenfor bugnede store borde med chokolade og lagkager – omgivet af en flok jublende elever og lærere. Naturligvis blev vi nyankomne lettede, og hvordan

skulle nogen af os kunne glemme hr. Munch og de øvrige lærere for denne oplevelse, der tilmed var arrangeret med det velkendte lune.

Sidst på skoleåret afholdtes forældredag. Der undervistes for åbne døre, så far og mor kunne gå til og fra og se både Per, Poul, Anna og Inge i funktion. Herefter flyttede man til station, hvor der afholdtes foredrag og sluttedes på traditionel vis.

Alle lærerne forlangte naturligvis almindelig høflighed af os, men af hr. Munch lærte vi at være høflige på en naturlig, afslappet måde. Han tog anledningen af eksamensforberedelsen til instruktion: hvordan man kommer ind af en dør, bukker, trækker sig tilbage o.s.v. Med andre ord almindelig afslappet dagligstueopførsel.

Her på overgangen mellem omtalen af skolebestyreren og nogle afsnit om de øvrige lærere vil vi nævne embedsmandssystemet. Det skabte nemlig, trods alle gode sider ved det, mere eller mindre skjulte skel og spændinger mellem »staben« og nogle lærere.

Skolebestyreren udnævnte hvert år før oprykningen i sidste klasse en række embedsmænd med ganske bestemte funktioner: duksen, der passede tiden og klokken, sekretæren, færdselsbetjenten o.s.v. Alle var ærefulde hverv, men indehaverne bar også større ansvar end kammeraterne, størst for inderkredsen, »staben«.

Denne ordning medførte, at staben let blev fremmed for de øvrige lærere. Axel Munch var idolet, de øvrige lærere placeret lavere, hvilket kunne gøre det svært for læreren at gøre sig gældende, at trænge ind til eleven. Det kunne vist også ske, at særlige yndere af idolet fik en mindre blid medfart fra lærerside.

Mellemskolens 6-8 lærere vil vi nævne to.

Vi kan endnu se den store, tunge skoleinspektør Erik Munch med shagpipe og hængeskuldre komme vadende frem og tilbage på sin gårdvagt. Ofte med en elev om skulderen, måske trøstende, let drillende eller bare venligt.

Hans undervisning i botanik og zoologi var muligvis udmærket, men kun én af os to kunne ret af hjertet gribes af disse fag. Vi lader dem ligge og tænker især på hans udgivelser: re-

petitionshæfter i begge fag – akkurat som Axel Munch skrev en dansk sproglære med staveord fra sine første års erfaring.

Erik Munch vil dog nok blive husket længst for sine mange bidrag – sangtekster og melodier – til Ryom Sange, ofte sunget, når vi mødtes i »samlingen«. Længe efter vores tid fortalte han skolens historie i 50 års-jubilæumsskriftet med en interessant beskrivelse af den elskede broders høje mål og forholdet mellem staben og lærerne.

Den interessanteste af lærerne var så afgjort hr. Magnusson. I årsskriftet benævnedes han cand. phil. – en titel, vore forældre smilede lidt ad, velvidende, at filosofikum kun var en lille forprøve før enhver embedseksamen. Jôn Skuli Magnusson var islænding og af den store verden. Han var et sproggeni, vidt berejst indenfor de elleve sprogområder, han beherskede. Men han var bestemt ikke nogen vedholdende systematiker over for de »små« nødvendige ting. Det blev hans skæbne ved universitetet. Han tog ikke embedseksamen, men var en tid skoleleder og havnede så som overkvalificeret sproglærer på Ryomgaard Realskole.

Vi kunne lide hr. Magnusson. Han var stor i slaget og altid venlig, bruste aldrig op og benyttede som højeste straf et fingeret nap i et pigelår, »hvor var du til bal i går?«, hvorpå ejerinden fór ind på bænken, og dermed var den sag afsluttet. Han lærte os tyske og engelsk-amerikanske sange, men bedst husker vi hans omsorg for sproget: anglicismene blev luget ud; »in this country« er ikke »i dette land«, men - husk det nu – »her i landet«. Og hvad ville han ikke have sagt til vore dages »starte op« og truslen om endnu flere »op'er«?

Kærligheden til korrekt dansk beherskede han til langt ud over »pligttimerne« på skolen. Han boede på et værelse og spiste på hotellet. Værelsets ikke-sproglige orden skal vi lade ufortalt. Derimod ikke den avis, han læste under middagen. Hele dens margen var fyldt med rettelser, når hr. Magnusson rejste sig fra bordet – han kunne simpelthen ikke udholde, at sproget brugtes fejlagtigt. Også det fonetiske havde hans store interesse og kom os til gode i den grad, at faglige gæster fandt vort engelsk mindre institutpræget end på mange andre skoler.

Men, for der var et stort men, både i engelsk- og tysktimerne skete det meget hyppigt, at en eller anden ualmindeligt interesseret spurgte hr. Magnusson om et eller andet fra hans mange rejser. Og han stod ikke imod. Det ene førte det andet med sig, indtil han opdagede, at der kun var få minutter tilbage, og hastede gennem lektien.

Nogle fik mere udbytte af timen end andre. Ganske vist beretter historien om en elev, der ved eksamensbordet måtte sidde flere minutter og stirre på teksten for at finde ud af, om det nu var engelsk eller tysk, men den tror ingen af os på.

Islændingen J. S. Magnusson bidrog også til Ryom Sange. Hør engang skjaldeklangen med bogstavrim i digtet om Kollinsund:

Her har forðum havet frådet
imod kysten vildt og frit.
Her har storm og stille rådet
vintervredt og sommerblidt.
Varig er for alt og alle
kun forandrings faste lov -

de to linier, der kendes fra hans gravsten på Marie Magdalene kirkegård.

Fremmede vil nok spørge om, hvordan det var at begynde i en så særpræget skole og gå videre herfra.

Ester tudede, da hun skulle forlade landsbyskolen, men fandt sig hurtigt til rette i Ryomgaard, blev glad for tiden her og fik senere nogle gode år før seminarietiden.

For Svend var overgangene bratte. Det føltes som en befrielse at forlade den meget indremissionske landsbyskoles fjerde klasse, hvor 3-4 årgange elever af vidt forskellig begavelse var staset op. Med almindelig høflig optræden blev forholdet til de nye lærere hurtigt behageligt: man var velkommen og mødte straks venlighed, for ikke at sige omsorg.

I sidste klasse skabte Axel Munchs stærke personlighed særlige problemer. Efter opvækst i et snævert miljø, hvor man nok vidste, at nogle mennesker ikke troede på Gud, men aldrig

kunne forestille sig, at en nærtstående, endsige en lærer, tvivlede, opfattedes alle Axel Munchs små sarkastiske, »kulturradikale« bemærkninger uvilkårligt som antireligiøse – religionen *var* jo den givne målestok. Det førte til ét års svær religiøs krise. Den er hans egen sag og nævnes kun, fordi den tilsyneladende ikke blev iagttaget af nogen lærer, heller ikke af Axel Munch, som han dog havde et nært forhold til.

Mange år senere er den tanke dukket op, at Axel Munch små bemærkninger måske tilhørte den diskussion, han førte med sig selv, og som vi alle kender. Han var vist nok en meget blufærdig mand – en af dem, der holder defensoratet for sig selv, eller rettere: troen kan som bekendt ikke forsvares.

Overgangen til Katedralskolens 1. g.m. i en meget institutionsrig, ikke-usnobbet by var såre brat. Klimaet uden for Ryom-lærernes omsorg føltes koldt. Så uforståeligt, at man fik fodfæste – blev klar over, at realskolen havde forkælet os meget. Kundskabsmæssigt var der ingen problemer, selv om karakterbogen som andre præliminaristers fik et ordentligt drop. Kort og godt, det tog sin tid at gøre de nye lærere begribeligt, hvor flink en elev, de her havde fået i »manden derude fra Mols«, som rektor sagde. Han underviste ikke i geografi!

Skoleleder Erik Munch. Portrætmedaillon på mindsten ved Ryomgaard Realskole. Fot. Middjurs Lokalhistoriske Arkiv 1988.

BAKKERØSTEN

Pluk fra året der gik
som skolebladet så det

Kære bakkepost

Ryomgård Realskole, den 14.3.89

Vi vil godt fortælle om dengang, vi var ude på »Kosten«. Det var i januar måned den 27. og 28. Vi tog afsted fredag eftermiddag kl. 13. Vi kom lidt senere derud, fordi døren faldt af bussen, inden vi kørte, og den måtte vi først have ordnet sammen med Nebel.

Fredag eftermiddag fik vi først eftermiddagsmad, og så skulle vi på skattejagt. Vi løb rundt på gårdspladsen og på græsplænen, og vi var nede ved alle dyrene. De har så mange dyr – både heste og kaniner og geder og 2 små gedekid, de er vel nok heldige derude.

Om aftenen legede vi »Gæt og Grimasser«, der var nogen, som skulle være »Karl Knud på motorcykel«, det så altså skægt ud. (Vi må hellere lige fortælle, at Karl Knud er altså en grøn larve, som er over en meter lang, den er vores kæledyr og har fulgt os i over et år nu. Måske har I set ham i salen, han er næsten altid med til morgensang). Der var også nogen, som skulle være høne og lægge æg, og nogen skulle være tidsel, og nogen skulle få et fiskeben galt i halsen, og nogen skulle spise en høne, som der var kommet sukker på i stedet for salt, pyh-ha, det smagte ikke godt! Imens spiste vi en masse popcorn og franske kartofler, det var en god aften.

Skitur i Norge

Fra den 7. til den 14. januar 1989 var de to 7. klasser på skitur til Norge. Her fortæller Pernille fra 7. b om turen:

Vi startede fra Ryomgård kl. 5.00 med bus mod Frederikshavn, hvor vi var ca. kl. 8.30. Færgen var kommet ind, da vi nåede derop. Da vi var kommet om bord på færgen, gik vi først rundt og kiggede lidt. Vi skulle sejle i seks timer. Da vi endelig var kommet til Larvik, skulle vi køre 400 km i bus. Det var hårdt! Da vi endelig nåede til Sjusjøen, var vi så trætte, at vi ikke gad noget som helst. Vi trængte virkelig til at sove.

Næste morgen var vi lidt mørbankede. Vi spiste morgenmad, pakkede ud og gik ned og lejede ski. Samme dag gik vi ned for at stå på ski på en lille bakke. De næste dage var vi på løjper, og torsdag skulle vi til fest med fakler. Vi dansede og sang og hørte historier. Fredag skulle vi ud på ski om formiddagen og pakke og gøre rent om eftermiddagen. Lørdag morgen kl. 5.00 stod vi op og spiste morgenmad, og kl. 6.00 kørte vi. Vi gik 1½ time i Oslo, hvor vi derefter var oppe at se HOLMEKOLLEN. Vi sejlede kl. 16.00 og var i Ryomgård igen kl. 00.15. Det var en spændende tur, som man kan lære noget af!

Pernille 7. b

Skolefest

Snehvide og de 7 små dværge, som årets skolekomedie hed, blev flot opført af 6. kl. det var en fornøjelse at se de livlige sceneeffekter samt de dygtige skuespillere, som helt i skuespillets ånd sørgede for, at vi som tilskuere kunne få en oplevelse, som vi sent vil glemme.

Efter skolekomedien var der fælles familiedans i gymnastiksalen under kyndig ledelse af fru Schou (den eneste, der kunne alle dansene), der fik hjælp af nogle af eleverne fra 10. kl., for i år skulle forældrene altså ud at danse. Og det kom de! Da alle de kendte og ukendte familiedanse var danset, begyndte discoteket for de ældre elever, og caféen for forældrene, lærerne og andre interesserede, som trængte til at hvile

øerne, åbnede. I caféen spillede skolens jazzband, som var virkelig godt.

Jo, man kan roligt sige, at skolefesten 1989 var særdeles vellykket.

Til sidst en stor tak til 6. kl., fru Overgaard, Steen + andre, som var med til at stille komedien på benene og tak til fru Schou for den livlige instruktion ved familiedansen.

Helene og Henriette

Økonomi/besparelser

FORVIRRING – er vel nøgleordet, når talen falder på begreber omkring økonomi og besparelser. KRISE – udskriger medierne – PÅ RANDEN AF AFGRUNDEN – tordner politikerne, og alligevel bor vi i et af verdens rigeste lande, mest trygge og sikre lande. Forstå det, hvem der kan.

Men »krisen« har åbenbart gjort det nødvendigt at begrænse de økonomiske muligheder for de private skoler – eller måske ville det være mere ærligt, hvis politikerne sagde, at de private skolars vækst må standses, da det ellers vil føre til, at den offentlige skole bliver anderrangs (som vi kender det fra andre lande). Hvor det ser ”værst” ud (i den østlige del af landet) går 35 % af børnene i de private skoler. Ved vestkysten er andelen faldet til 3 % – landsgennemsnittet er 9,8 % – Midtjurs kommune 9,6 %.

Det offentlige system yder væsentlige tilskud til de private skoler. Som sædvanligt kan der jongleres med tallene og vælges eksempler, der viser, hvad man ønsker. Her vælges at nævne tallene fra dette skoleårs budget:

statstilskud	kr.	5.425.000
øvrige indtægter	kr.	4.691.000
I alt	kr.	10.116.000

En omlægning af statens tilskudssystem sidste år og besluttede beskæringer på finansloven i dette år udmøntes kontant i et mindre udbetalt statstilskud på godt kr. 650.000.

Vi er nødt til at skabe balance i regnskabet igen, hvilket dels er gjort med den nylige stigning i skolepengene, dels optagelse

af lidt flere elever, dels ved en mindre beskæring i antallet af lærertimer, dels ved en besparelse på rengøringen og endelig ved udsættelse af nogle større indkøb og vedligeholdelsesarbejder.

Den aktuelle besparelse er ærgerlig og begrænsende, men dog til at klare. Yderligere besparelser af samme art vil kun kunne klares ved direkte reduktion af skolens undervisnings- og aktivitetstilbud – og så vil det politiske mål – at standse tilgangen til de private skoler – måske være nået.

H. E. Stilling

FORMNING-TRIVSEL

Alternative dage

Formning-Trivsel-gruppen holder til i 5. og 6. klasserne og i sløjdlokalet. Vi spurgte bl.a. Andy, Anja og Kåre.

- Hvad laver I herude i skolegården?
- Et stort vægportræt med skolens logo (træet). Nye og gamle elever skal holde hinanden i hånden. Træet skal være grønt, og det skal hænge på gavlen ved lærerværelset.
- Hvem fik idéen?
- Det gjorde Erik og Andy.
- Kan man se det ude fra vejen, når man kører forbi?
- Ja, forhåbentlig.

Andre laver mennesker i papir, så de senere kan blive tegnet over på det store vægportræt.

Vi spurgte Kåre fra 5. klasse.:

- Hvorfor har du valgt dette emne?
- Jeg kan godt lide at tegne og male.

Der var blandede meninger på holdet. De mindre syntes, det er sjovt nok. De lidt større vil ikke kendes ved det, og de allerstørste syntes, at der er utroligt kedeligt. Men de fleste mente nok, at det var sjovt!

Mette, Karin og Lars

”TEATER GRUPPEN”

Da vi (Stefan, Pauline & Helena) kom op til 9 klasse, stod vi lidt uden for døren og hørte!! Inde fra klassen kom nogle mærkelige lyde, og da vi åbnede døren, lå alle på gulvet og ”tiltede” oven på hinanden.

Det tog et stykke tid før vi fik fat i nogen! Men vi fik fat i Helene fra børnehaveklassen, men Helene er ikke så gammel og var lidt bange for den dumme mikrofon. Vi spurgte Helene om, hvorfor hun havde valgt Teater, og det vidste Helene ikke rigtig, men hun synes det var sjovt at lave sådan nogen ting, med at ligge på gulvet. Helene synes også at de alle var kommet godt igang, og hun sagde at man bare skulle ligge og spille dumme.

Helene kunne også godt lide sit hold, Helene syntes også det var sjovt at holde disse dage, men hun syntes ikke det skulle holdes flere gange om året!!! Efter Helene, ville vi have en stor elev, vi fik fat i Niels fra 10. klasse, vi spurgte Niels om, hvorfor han havde valgt Teater? Han synes det lød godt, men at det kun var hans ønske nr. 2, selvom Niels havde svært ved at sige journalistik, var det hans første ønske, men han var overhovedet ikke skuffet. Da vi kom ind, var de ved at lave kropsprog for at lære hinanden bedre at kende, fortalte Niels.

Niels synes, det var godt vi lavede sådan noget, men han havde en idé til hvordan det kunne laves næste gang. Niels synes man skulle dele hold op ligesom vi gjorde nu, men man kunne lave virksomheder, og have små butikker, så kunne man sælge de ting, man lavede. Efter Niels fik vi en medhjælper, alle kender ham vist: Jeppe fra 9 klasse. Jeppe var tilfreds med gruppen, men sagde det var svært at lave noget på kun to dage, de kunne ikke nå at lave noget Teaterstykke, men så hygger vi os bare – sagde Jeppe. Jeppe sagde – det de lavede (da vi kom ind), var krops-øvelser, for at få kroppen bevist, så du vil røre de andre. Før vi kom, dansede hele Teaterholdet, så de hang sammen på forskellige måder. Jeppe mente helt bestemt, at sådan en uge måtte vare en uge, så man kunne nå mere. Efter det gik vi ned, og da vi var i skolegården, kunne man høre at der var gang i skolen over det hele!!!

Efter Line snakkede jeg med Michael 8A som også var på

idrætsholdet, men som desværre var kommet til skade. Michael var stort set tilfreds med det hele, men sagde at der godt kunne være et fysik eller kemi hold.

Efter Michael gik jeg ind i cafe'en, hvor jeg snakkede med Anne også fra 8.a. Jeg spurgte Anne om hvorfor hun havde taget husgerning? Anne sagde, det ikke var fordi hun kunne lide at lave mad, men man bare kunne spise alt det man ville. Anne sagde også, der var 4 hold, og hold 1 og hold 2 lavede cafe, mens hold 3 og 4 lavede mad, næste dag byttede de så bare.

Efter Anne ville jeg se, der hvor de tegnede, og fik fat i en lille fyr, da jeg spurgte hvad han hed, fik jeg også navnet nemlig: "Esben Tore Ristoft Nygaard". Jeg har formning, og jeg synes det er sjovt. Vi tegner den store eg fra Ryomgaard Realskole. Grunden til jeg tog dette emne, var fordi jeg synes det er sjovt og fordi min storebror Andy er med. "Fortalte Esben.

I børnehaveklassen snakkede jeg med Louise fra 2 klasse. Louise havdesyning, og havde allerede syet 3 puder og 1 taske. Det er meget sjovt, men mit første ønske var natur, sagde Louise.

Bagefter spurgte jeg en fra vores egen journalistgruppe, det var Lars fra 6. klasse. Jeg spurgte Lars, om han havde en drøm om at blive journalist engang. Nej, overhovedet ikke. Jeg er lidt ked af, jeg ikke kom på natur, for dette emne keder mig lidt, men det er der jo ikke noget at gøre ved – sagde Lars.

Til sidst snakkede jeg med en medhjælper fra musikgruppen, det var Lone fra 9. b. Lone sagde: "Det går meget fint, da det er et meget blandet hold. Jeg tror godt de kan lide at spille. De er måske lidt nervøse for at optræde, men det skal nok gå. Vi har snakket om de her 2 emnedage i elevrådet, så jeg er glad for det er kommet op at stå. Det kunne selvfølgelig være lækkert, hvis vi kunne få en uge.

Jeg sy-her læse
og regne er
Sjovt
JAKOB 1.

Det er sjovt at gå i skole jeg har
gymnastik som er sjovt Jeg kan også
lide at have frikvarter Jeg kan også
lide læsning Regning er også sjovt
Det bedste jeg ved er når vi laver
rundkreds

Jeg sy-her fodbold
og månebold
er sjovt RASMUS
-1.

CIRKUS-UGEN

Det hele var godt, men at lave arkrobatik og at være klovne var skæggest. Cirkus Dania var allerbedst – den tykke mand med guitaren (m. elastikker) var sjovest. Kosakkerne, som lavede numre med heste, hunde, lamaer og en dromedar var meget dygtige. Det store vandorgel og damen, der holdt sig fast helt oppe i toppen af teltet var også flot – hun var meget dygtig. Det var ikke ret mange i cirkus den eftermiddag, vi var der. Cirkus'en hed Dania og lå helt nede ved havnen i Århus. Vi fik en isvaffel derude – imens så vi på en elefant. Vi så også staldteltene med hestene, dromedarerne, lamaerne og hundene og udenfor stod elefanten, men vi måtte ikke røre den.

Vi glæder os til at se bladet!”

*Venlig hilsen
1. klasse og Helle*

5. klasse og Anne Stilling på lejrskole, i Åbenrå 23/5 - 27/5 1989

Onsdag, den 24/5:

Vi stod op kl. 7.30. Da vi så havde spist morgenmad og smurt madpakker, tog vi afsted på cykeltur. Da vi var i udkanten af Åbenrå spurgte Ole om vej, og manden sagde, at vi skulle køre op ad en vej, der hed Stentofte, og den førte op til en fremmed mands gård, og så måtte vi spørge om vej der igen. Og da vi havde fundet den rigtige vej, kom vi til byen Stolling, og derefter til Løjt Kirkeby og snart var vi ved færgen. Imens vi ventede, gik vi og fangede fisk i vandkanten, og snart sejlede vi til Barsø. Vi gik på markvejen, og Ole foreslog, at vi kunne gå oven en mark, og det gjorde vi så. Da vi kom over til cyklerne, fik vi en juice, og så tog vi afsted. Da vi kom til Løjt Kirkeby, købte vi is og slik, og så fortsatte turen til Åbenrå.

Da vi kom til vandrehjemmet, skulle vi spise med det samme, fordi vi skulle i svømmehallen, men vi var der ikke ret lang tid. Men der var en vandrutchebane, den var meget sjov.

Da vi kom hjem til vandrehjemmet, fik vi kage og saft, så gik vi ud og spillede bold, og da klokken var 22.00, gik vi i seng.

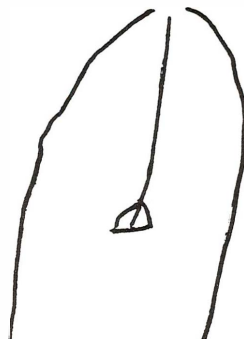
skrevet af Louise, idé af Hanne

Torsdag, den 25/5:

Vi tog med bussen 10.30 til Dybbøl Mølle og så møllen inde i. Så gik vi til Sønderborg og så Sønderborg Slot. Og der så vi rustninger og våben. Der var også gamle malerier. En gammel fangekælder, der så sådan her ud:

Så blev vi kørt hjem. da vi kom hjem spiste vi kylling. Og bagefter tog vi i svømmehallen. Da vi kom hjem, gik vi i seng.

Thomas, Jacob og Peter.

SIDSTE SKOLEDAG

Der var engang 57 elever, som synes, at nu havde de fan'ne gået i skole længe nok, så derfor besluttede de, at nu skulle det være slut!

Derfor planlagde de at afholde en FOT-fest, ikke at forveksle med flot-fest (her skulle vi måske lige gøre opmærksom på, at FOT står for FARVEL OG TAK). Sted, tid og dato fastsattes til henholdsvis Ryomgård Realskole og Mesballe Forsamlingshus, hele dagen fra kl. 6.30, torsdag den 25. maj. Vi vil her fortælle om dagens begivenheder.

Vi startede kl. 6.30 med at smøre de 300 herlige rundstykker, som alligevel bare skulle guffes af lærere og elever og andre. Imens var nogle sat på den opgave at køre rundt og vække lærerne og bringe dem til skolen.

Kl. 7.30 var der så morgenmad for lærere og afgangselever i salen. Det endte dog med, at lærerne tilsidst sad mutters

alene ved morgenbordene p.g.a., at alle vi gavnmilde elever var ude på vejen og dele rundstykker ud.

Kl. 8.30 skulle lærerne så forsøge at undervise, men det mislykkedes mere eller mindre, for vi gjorde alt for at sabotere det.

Efter frikvarteret, som startede kl. 10.00, var der underholdning, hvor alle tre klasser (9.a., 9.b. og 10. klasse), leverede nogle fantastiske præstationer (synes vi selv!).

Kl. 12.30 begyndte den vilde fod-bade-bold-kamp eller rettere: den vilde og underholdende vand- og barberskumskamp, og den sluttede først, da alt vandet, vandballonerne og barberskummet var brugt op, og da badebolden sprang. Som sædvanlig sejrede vi elever over de stakkels gennemblødte lærere. Er vi mon tilgivet?

Så var det tid for os at komme hjem og varme op til den store afskedsfest om aftenen, som foregik i Mesballe forsamlingshus. Af hensyn til nogle festdeltagere ønsker vi ikke at kommentere festens forløb nærmere, men vi kan da sige, at det var en mega-fee-eeed-fest (for dem, som måske gik glip af noget – hov, nej, nu røbede vi vist for meget!).

Festen sluttede ved 02-tiden, da discotekets forstærker brændte sammen – og uden musik ingen fest!

Det var en god dag, som vi alle vil mindes langt frem i tiden. Snip-snap-snude så er den historie ude.

Karina og Irene

INDLÆG FRA STILLING

Forventninger

Hvert år forlader omkring 40 elever vores skole efter 9. og 10. klasse.

Flertallet opnår et godt prøveresultat med opfyldelse af deres rimelige håb og forventninger.

Det gennemsnitlige prøveresultat er over "normalen" - hvilket vi ubeskedent opfattet som resultatet af en god og målrettet undervisning opnået ved hjælp af gode lærere, god forældre opbakning og god og stabil arbejdsindsats fra eleverne. (Da andet nogle gange høres må nævnes, at de fine karakterer fordeles ligeligt mellem dagelever og kostelever.)

Af de 42 elever, der forlader skolen med afgangsprøver (der er 58 elever i 9. - 10. klasserne, 16 fortsætter i 10. klasse) har 8 været med fra starten i 1. klasse, de øvrige 34 er kommet til efterhånden, heraf 13 kostelever.

Den overvejende del af de 34 skiftede skole fordi de – af meget forskellige grunde – ikke ønskede at forblive i den offentlige skole. Fælles for hovedparten er, at de har haft meget negative og utilfredsstillende skoleoplevelser.

Forventningerne til den nye skole er store:

- a. barnet skal blive glad for at gå i skole igen.
- b. undervisningen skal være effektiv og fremadskridende.
- c. både den personlige udvikling og det afsluttende prøveresultat skal være optimalt.

Man er som forældre bevidst om, at en god skolegang for børnene har afgørende betydning for hele deres liv, og det offerer man gerne noget ekstra for at sikre.

Efter de tilbagemeldinger, vi får, er vi overbevidste om, at forventningerne i helt overvejende grad opfyldes, men selvfølgelig vil der være enkelte tilfælde, hvor elev/forældre skuffes – og den manglende forventningsopfyldelse må så medføre, at eleven skifter skole igen – sådan er det – og sådan skal det være. For det er ikke muligt at opfylde alles ønsker og behov – og det må netop være kernen i det fri skolevalg – at man, kan finde den skoleform, der sikrer den bedste udvikling for ens børn.

AFSKED MED BIRTHE OG LARS

Birthe Søllingvraa, som nu har været lærer her på skolen i 5 år, forlader os nu og flyttet til Sønderjylland, hvor hun har fået en lærerstilling på en lille realskole med 80 elever.

Da hun kom hertil i 1984, var hun lærer på selve skolen det første år, og i de sidste 4 år har hun både været lærer og kostskoleleder henholdsvis på skolen og på kostskolen, og der har været utrolig mange ting, som hun har skullet tage sig af, da hun jo har været som en ”mor” for eleverne derude. Hun har bl.a. skullet snakke, skælde ud, trøste, ordne praktiske ting,

såsom tøj og lommepenge, holde møder med forældrene, sagsbehandlere, skolepsykologer o.lign.

”Det har været hårdt ind imellem, men sjovt”, siger Birthe.

Grunden til, at Birthe og hendes mand, Lars, rejser fra kostskolen, er for det første, at det meste af deres familie kommer fra Sønderjylland, og fordi Birthe kan lide udfordringer. Ligesom hun her har været med til at bygge en god kostskole op, skal hun også i Sønderjylland være med til at opbygge en kun 1 år gammel dagskole.

Og så var det, vi spurgte os selv: ”Hvem skal mon nu være på kostskolen i stedet for Birthe og Lars? Birthe har svaret: ”Det kommer et lærerpar fra Falster, som skal overtage vores pladser”.

Så de har noget at leve op til, kan vi vist alle blive enige om. Vi vil nu ønske dig al mulig held og lykke fremover og takke for de dejlige stunder, som mange af os har haft sammen med dig! – og så håber vi, at du vil vande de sønderjydske elever ligeså godt, som du har vandet os!!!

Irene og Karina, red.

Da så mange gik glip af generalforsamlingen, har vi valgt at bringe et fyldestgørende referat.

Generalforsamling Ryomgård Realskole

Efter den indledende fællessang valgtes Lrs. K. Vester-Pedersen, Randers, traditionen tro til dirigenthvervet.

Bestyrelsens beretning forelagdes af formanden, ingeniør Jørgen Nybo. Brunmose, der bl.a. sagde:

Debatten mellem tilhængere af de private skoler og fortalere for folkeskolen er i det forgangne år blevet skarpere.

De frie grundskoler føler deres eksistens alvorligt truet af svigtende statstilskud, og i folkeskolen giver det stof til eftertanke, at elevtallet daler år for år, også når der korrigeres for færre børn i årgangene.

I skoleåret 1988/89 er elevtallet i de private skoler således på landsplan steget med gennemsnitligt 0.3 %, og udgør nu sam-

menlagt 10.3 % af elevmassen.

I samme periode er antallet af elvever i den skolepligtige alder vel at mærke faldet med 3 %.

For vores egen skole gælder det, at vi i 1984 havde 185 elever, hvilket i dag er øget til 232 elever, (heraf 32 kostelever) en stigning på 24 %. Klassekvotient 16,6.

35 elever er tilmeldt pasningsordningen.

Da den nye tilskudslov trådte i kraft ved årsskiftet 1987/88, forvente vi at få friere mulighed for at disponere, idet tilskuddene fremover ville blive givet som bloktilskud.

Ingen havde gengang forestillet sig besparelser af et omfang, som det ses i dag. For 1988 var det 1728 kr/elev og i 1989 blev det 2760 kr/elev: begge tal besparelser i forhold til året før.

Det er lykkedes at nå disse besparelser uden at skære i timetallet.

På grund af nedskæringen for 1989 besluttede bestyrelsen at hæve forældrebetalingen med ca. 10 %, at skære ned på rengøringen med 3 timer daglig, at begrænse omfanget af vedligeholdelsesarbejdet samt at beskære andre udgifter, der ikke direkte er forbundet med undervisningen.

Kostafdelingen har nu fungeret i snart 2 år i Tøstrup.

Det er bestyrelsens opfattelse, at Tøstrup giver endda særdeles gode rammer for de 32 kostelever, udover samtidigt at huse skolens almindelige undervisning i de praktisk/musiske fag.

Der blev i år som noget nyt arrangeret sommerferie for 14 af skolens kostelever. Eleverne var afsted i 4 uger. Skolen takker Brunhøjskolen for lå af minibus, udstyr og turledere.

1. KLASSE

Vi besøgte 1. klasse den første uge i oktober. Da vi kom derned, sad de og lavede meget vanskelige matematikstykker. Vi var så heldige, at vi fik lov til at stille eleverne nogle spørgsmål:

- Er I glade for at gå i skole?
- Jaaa!
- Hvor mange timer har i om dagen?

- 4 timer.
- Hvilke lærere har I?
- Anne Lise (dansk), "Frulle" (matematik), fru Andersen (gymnastik).
- Kan I li' at have lektier for?
- Jaaa!
- Hvad laver I i frikvarterne?
- Klatrer i træer, hinker, frys, drengene efter pigerne og omvendt, stolpetik, skift farve, leger oppe i skoven, spiller fodbold, spiller mur.
- Er I bange for de store?
- Neej!
- Laver I nogle gange ballade, så lærerne bliver sure?
- Kun drengene, siger pigerne ("Frulle" står henne i hjørnet og griner).
- Hvad synes I, der er bedst ved at gå i skole?
- Frikvarteret (Trine og Linda), lære at læse (Benedikte og Poul), gå i klub (Anders), 12-frikvarteret (Sigurd), matematik (Rikke og Ninna), gymnastik (Lonny), lære at skrive (Helene, når vi leger dirigentleg (Louise), og når vi leger postbud (Ann-Sofie).
- Er der noget på skolen, I kunne tænke jer at få lavet om?
- Nej, alt er godt.

Efter at have stillet spørgsmålene, sang de nogle sange for os. Vi synes, de sang meget, meget fint, men det kunne alle jo høre, da de lavede fredags-underholdning.

Til sidst tegnede de allesammen nogle værdig flotte tegninger til os, som mindede en del om de plakater, de havde på vægene! I kan tro klasseværelset var flot pyntet.

*Anna Sofie og Stine
Red.*

"FREDAGSUNDERHOLDNING" 3. klasse og Eva Schou *fredag, den 15. september*

Det hele begyndte med, at vi sad oppe i salen til morgensang, og da Stilling spurgte, om vi gerne ville have fredagsunderholdning i år, sagde vi allesammen: Jah!

Da han spurgte, hvem der så ville starte næste fredag, rakte vi hånden i vejret, og det var jo nemt nok, men allerede da morgensangen var forbi, havde vi fortrudt det.

Om mandagen snakkede vi om, hvad vi skulle lave, det skulle jo gå stærkt, for der var ikke mange dage inden fredag, for vi er jo slet ikke på skolen om onsdagen.

Vi blev enige om at lave et Mode/Grand Prix-show, hvor der skulle komme nogle berømte mennesker. Det var skægt at forberede det, og vi grinede meget, selvom vi også havde "somerfugle i maven" om fredagen. Her kan I læse lidt om, hvad vi mener om at stå på scenen:

- Charlotte: Jeg var fru "Hattemode", vi var nogle gamle mennesker fra plejehjemmet "Hvile".
Jeg var også en af Birthe Kjærs fans, jeg sang i baggrunden og var kun lidt nervøs. Det var sjovt.
- Kristoffer: Jeg var Kris Kristoffersen med den nye skimode med shorts, kortærmet bluse og slalomstøvler fra isbutikken. Jeg var også en af Birthe Kjærs fans. Hun sang 2 vers af "Vi maler byen rød". Det var næsten ligesom at være på en rigtig scene.
- Anders: Jeg kunne bedst li' at lave lysshow, det var sjovt, og så spillede jeg også på violinguitar i "De nattergale".
- Kenni: Først skulle jeg male scenen fin, og bagefter spillede jeg "Orla Olsen", som havde været gift med min dejlige kone i 25 år. Det var også sjovt at være en "Nattergal". Jeg

- elsker at spille skuespil, og jeg er slet ikke flov.
- Jesper: Jeg har aldrig prøvet at stå på en scene før, først ville jeg ikke, så gjorde jeg det alligevel, og det var sjovt.
- Anne Katrine: Jeg synes, det var skægt at være klædt ud som moderne nonne, men jeg vil nu hellere bo hjemme end i et kloster.

KLASSEFEST

I 8. b holdt vi klassefest fredag, den 6. oktober 1989. Festen havde længe været planlagt og skulle endelig løbe af stabelen. Klassekassen betalte for alt, hvad vi skulle bruge, men det var også rimeligt, for næsten alle fra klassen var med, og klasse-læreren, Kirsten. Hun havde fået lov til at komme med, mod at hun bagte en kage og gik, når vi havde spist!

Kl. 19.00 mødte alle op ude hos Louise, og vi fik hurtigt sat os til bords. Menuen bestod af varme frikadeller, kold kartoffel-salat og almindelig salat. På trods af, at Kirsten udviste ual-mindelige uhøflige bordmanerer (spiste med fingrene og drak med næsen osv.), havde vi god appetit, og maden var også lækker. Resten af aftenen dansede og snakkede vi. Kl. 24.00 var der 2, der tog hjem, mens resten skulle blive der og sove. Det blev nu ikke til ret meget søvn (bare spørg Else og Jør-gen!). 2 drenge og 6 piger sov sammen, og vi lå og snakkede, samtidig med at vi grinede af åndsvage vittigheder. Dagen derpå hyggede vi os med madresterne, Ilcho (Louises hest) og hinanden. Vi blev alle hentet ved 13-tiden, efter en meget vel-lykket klassefest.

Tak til festudvalget, Else og Jørgen Nybo

Anna Sofie og Stine, 8. b.

Mejlgaard den 22. juni 1989

H.E. Stilling
Ryomgård Realskole
8550 Ryomgård

Jeg skal hermed meddele, at Rasmus Bech Hansen udmeldes af skolen pr. 1. okt. 1989. I praksis betyder det, at han ikke starter igen efter sommerferien.

Det er med en del beklagelse, at vi melder ham ud, da vi har været yderst tilfredse med skolen og lærerne, hvad Rasmus også selv har været. Han har imidlertid i løbet af det sidste halve år fået en del kammerater, som alle skal gå på Glesborg Skole næste år, og forståeligt nok har han lyst til at gå i skole sammen med dem.

Med venlig hilsen

Kirsten Bech Hansen

NYT BESTYRELSESMEDELM

Som det ses af brevet fra Rasmus' mor er Rasmus flyttet til Glesborg skole for at være sammen med sine kammerater. Vi var glade for at ha' Rasmus som elev hos os – men forstår og accepterer helt hans ønske om skoleskift.

For skolen er konsekvensen af beslutningen ikke bare, at vi mister en rar elev, for Rasmus' far, Erik Bjørn Olsen, blev sidste år valgt ind i skolens bestyrelse og har samtidigt besluttet at udtræde igen, da han nu ikke længere er forælder på skolen. Også den beslutning må vi bare tage til efterretning, og siger tak til Bjørn Olsen for godt samarbejde i den forløbne periode.

Som nyt bestyrelsesmedlem indtræder Esben Andersen, Sundby, der på sidste generalforsamling valgtes som 1. supple-

ant. (Esben Andersen og Mitzie Abildgaard opnåede lige mange stemmer og lodtrækning afgjorde rækkefølgen).

Bestyrelsen hilser Esben Andersen velkommen og håber på et godt og frugtbart samarbejde.

LEJRSKOLE

Fra den 4. og til den 7. september var 4. klasse på lejr tur til Silkeborg. De boede på Silkeborg vandrehjem og så bl.a. Kunstmuseet, sejlede på Silkeborg-søerne til Himmelbjerget og meget mere. De havde fru Juul og fru Rasmussen med, men nu vil vi lade dem selv fortælle om turen:

Mandag den 4. september

Nogle startede dagen med at komme til skolen, og andre tog med toget fra Mørke og Hornslet. Vi tog toget til Århus, hvor vi spiste madpakker og drak mælk og saft. Og vi tog et andet tog til Silkeborg, og så slæbte vi vores tasker til vandrerhjemmet ca. 500 meter borte, hvor vi fik vores værelser at se. Vi boede tre og tre på værelserne, og nu skulle vi se Silkeborg Museum, hvor Tollundmanden ligger. Vi så en film om Tollundmanden. Vi fik en flink guide, så Tollundmanden og en hytte fra jernalderen. Der var en mand, som vi troede var en trolde. Vi så også mange andre spændende gamle ting. Så gik vi hjem på vandrehjemmet og redte senge, og så fik vi god mad. Vi fik nemlig kylling og bagte kartofler og en masse salat. Så legede vi, men vi blev uvenner, og så blev vores lærere meget sure. Så gik vi en tur igennem en skov. Da vi kom hjem, fik vi boller og saft. Så tog vi nattøj på og børstede tænder, og så fik vi en godnathistorie, og den hed "Bussemandstrilleren". Så gik vi ind i vores senge og sov sent.

Hilsen Kristian, Christina, Adam og Inge.

En Rejse på Djurs 20

Gennem mange år har nu afdøde Karl Mejnecke bedraget med stof til årsskriftet. Vi bringer her det sidste afsnit i rækken af fortællinger om "En rejse på Djurs".

Blandt de bøger, der blev sendt på markedet i 1985 er »Det ukendte Danmark« værd at kigge nærmere på. Bogens forfatter Kristian Kristiansen fortæller om 43 mystiske og mærkelige steder vest for Storebælt. Seks af disse historier er fra det østligste Jylland eller rettere fra det stykke Djursland, hvor »En Rejse på Djurs« har bevæget sig, og hvor »Den sorte Hund« hører hjemme.

»Det ukendte Danmark« er rigt illustreret og på titelbladet findes Harry G. Jensens tegning af det kendte natdyr, som pryder forsiden af »Den sorte Hund«. Naturligvis efter aftale med både forfatter og forlægger.

Fortælling nr. 21 handler om denne – i vore dage – sjældne spøgelseshund og dens natlige løbetur fra Sekshøje til Viborg – via Ryomgaard og Randers – plus et par svinkeærinder på Moesgaard og i Sjelle sogn. Nr. 21 er en virkelig positiv anmeldelse til oplysning for alle de, som endnu ikke har købt, lånt eller læst bogen »Den sorte Hund«.

»Den sorte hunds meriter« er overskriften til de seks sider, som blandt andet fortæller:

»At den sorte hund følger ikke slavisk samme rute nat efter nat. Nogle steder besøges ganske vist hver eneste nat, men andre kræver kun besøg en gang om ugen og andre igen kun enkelte gange om året. Desuden har den visse opgaver som at vise sig ved boliger for at varsle beboernes dødsfald. Fortrinsvis personer som vides at have ført et ukristeligt levned eller direkte at have forskrevet sig til Fanden.

Med oplysningens og fjernsynets fremtrængen selv til den fjerneste vrå kan det næppe undre, at den sorte hund ikke optræder nær så hyppigt nu som tidligere. Faktisk går der længere og længere tid mellem observationerne, så en skønne dag vil den måske kun være et kært minde ligesom den navnkundige jyske »Puma«, hvorefter vi skal høre senere. Der er derfor al grund til at være Karl Mejnecke taknemlig, fordi han med meget møje har samlet tilgængeligt om dette stykke natur- og kulturhistorie, som meget apropos er betitlet »Den sorte Hund«.

Kristian Kristiansen burde have tilføjet, at der stadig er uopdagede sider i den midtjydske sorte hunds historie. Og i sin fortælling nr. 16 har han da også fundet et af hundens sidespring, der bekræfter Aarhus Stifttidendes meddelelse for mange år siden, at den sorte hund var set af og til ved Moesgaard. Læs herom på side 61 i bogen »Den sorte Hund«.

Her er et uddrag af nr. 16 i »Det ukendte Danmark«.

»Maskinkusk J.C. Jacobsen beretter om »Monstret på Moesgaard«, som en daglejer på gården havde set på sin vej både i parken og i skoven. Og at dette Monster er en spøgelsesagtig og langhåret stor sort hund med gnistrende gule øjne. Daglejeren havde enkelte gange mødt denne spøgelses-hund i skoven, når han færdedes på de smalle stier. Han havde lige så tit forsøgt at ramme hunden midt i pandeskallen med sin kraftige egestok, men stokken gik lige igennem hunden og ramte jorden med et smæld – og dyret var borte. Det skete i 1917«.

Daglejerens oplevelser betyder et nyt kapitel i den sorte hunds meriter, når hele dens liv og levned – plus løbeture fra Sverige til England tværs over Jylland – er fuldt opklaret.

Om hundens oplevelser i Sverige findes et beskedent bidrag i bogen »Den sorte Hund«, men endnu er dens meriter i Eng-

land uopklarede. Til gengæld er der håb om, at der snart kommer nyt fra Storbritanniens østligste punkt – fra Mr. M. W. Burgess i byen Lowestoft i Suffolk, som desværre er lang tid om at besvare breve.

How do you do

Det hændte fire måneder efter at »Den sorte Hund« – i bogform – havde forladt Hornslet og var gået i luften ved hjælp af en af Østjysk Radioforsynings medarbejder, der havde en sender anbragt i haven til Ryomgaard Hotel. En af mine venner, der kendte lidt til min interesse for spøgelseshunde sendte mig en side af det engelske tidsskrift NORFOLK FAIR - The County Magazine's julenummer. Siden bestod udelukkende af læserbreve, og et af disse lød således – oversat fra det engelske:

»Dear sir,

East Anglia har i århundrede været hjemsøgt af en spøgelsesagtig hund, som optræder under navne som Old Shuck, Galleytrot, Skeff, Shock eller simpelthen »The Black Dog«. Underitden er den imidlertid hvid eller usynlig og kan skifte til forskellige skikkelser.

Undertegnede leder et studium om denne Helvedeshund tilholdssteder og dens vaner. Jeg vil blive glad for at høre et eller andet, som bladets lærere måtte vide om den? Hvis nogensomhelst overhovedet har set en spøgelseshund – eller kender nogle der har – ligegyldigt hvor eller hvilken farve, da send venligst Deres historie til mig hurtigst muligt. Jeg vil naturligvis bestræbe mig for at besvare alle modtagne breve.«

Deres hengivne
Michael W. Burgess,
21, Kirkley Gardens,
Lowestoft, Suffolk.

Nordvest-Europa i
Vikingetiden med
den Sorte Hunds
rute indtegnet

Mit svar blev skrevet på korrekt engelsk og afsendt den 5 januar 1984 til Mr. Burgess. Brevet var bilagt alle oplysninger om dén sorte hund, som jeg havde fundet spor af i Sverige og i Midtjylland mellem Grenå og Viborg – og beskrevet i en bog udsendt af Forlaget Limosa i Hornslet.

Naturligvis havde jeg ventet svar ret hurtigt og som lovet i læserbrevet i Norfolk Fair. Men indtil 1. oktober 1985, da jeg sendte ham en kopi af mit første brev og rykkede for svar, havde Mr. Burgess været tavs. Måske har det overrasket ham, at der også fandtes sådanne spøgelseshunde udenfor England og måske en kommende konkurrent til den efterlyste fra East Anglia. Den jyske er sikkert ikke meget forskellige fra den engelske, måske er det den selvsamme som den, der normalt vendte om i Viborg ved midnatstid, og som – hvem ved – til tider kan have taget det helt store hop over Vesterhavet, uden at nogen på dens hjemegn har bemærket det.

Mr. Burgess bor på et næs – eller rettere en halvø i den del af England, der peger mod Danmark og som vrimler med danskklingende stednavne. Denne halvø rummer Englands østligste punkt og ligner Djursland i sine konturer og hviler ligeledes på et kridtunderlag. Tag Englandskortet frem og rejs med!

Der er ingen tvivl om, at denne del af det britiske rige engang har stået under dansk eller nordisk herredømme, hvor dansk sæd og skik herskede og Danelagen – den danske lov – var gældende i flere århundrede efter Vikingetid. Det er vel også rimeligt at antage, at Englands Sorte Hund er af dansk afstamning, og at den varetager de samme gøremål som den, der løber - eller løb - tværs over Jylland hver eneste nat. Lowestoft er som fortalt Englands østligste punkt, og et passende sted at gå i land for de Danske Vikinger og deres følgesvend den Sorte Hund.

Hjemme igen

Det hændte i Hornslet by og sogn en smuk augustdag Anno 1983 – lige før Hundedagene sluttede – at den sorte hunds skygge viste sig på Tingvej.

Det var selvsamme dag, som bogen »Den sorte Hund« blev præsenteret for nyhedsmedierne, og hvor en sluttet skare senere på dagen oplevede, at hunden gik i luften og forsvandt i æteren.

Trods godkendelse af den samlede styrelse i den lokale sorte skole viste det sig, at skriveren i farten ganske havde glemt at berette om hundens besøg og ophold i tidligere tider på gården Holm.

Idag er gården bedre kendt som Rosenholm og et af vort lands mest glørværdige Herresæder. Den manglende sagnhistorie er nu dukket op – takket være hundens skygge og bogen om Hornslet by og sogn – og gengives i de følgende linier:

»Den sorte Hund kunne jævnligt træffes ved Kristma stenen på Ballevej mellem Hornslet og Tendrup.

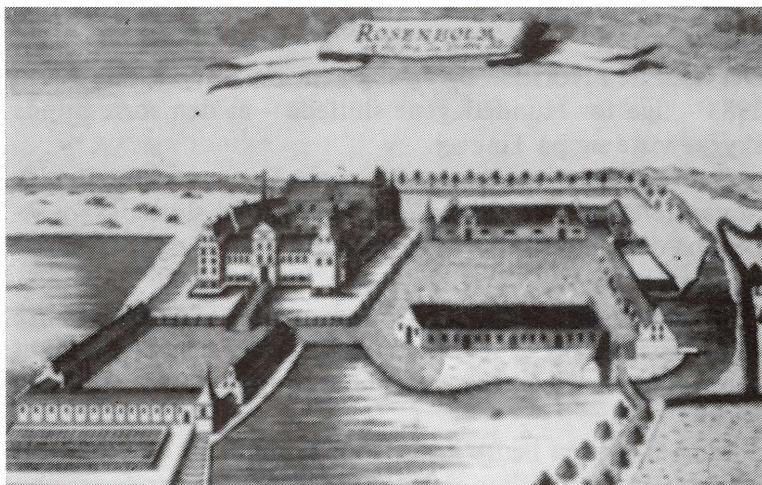
Derved kom den indenfor Rosenholms enemærker. Det fortælles, at der på Slottet har været et værelse, hvor ingen kunne opholde sig om natten – for dér rumsterede den sorte hund. Engang var en musikant gået til ro i dette kammer, men ved midnat kom han skrækslagen farende ud af døren og svor på, at dér ville han aldrig mere bo.

Selv Aarslev-præsten – Pastor Skov – der var i slægt med Herskabet og kunne mane – måtte lide den tort at se den sorte hund komme ud af sengehalmen og lydløst forsvinde fra kammeret som en skygge.«

Rosmos Hede i efteråret 1985.

Karl Mejnecke.

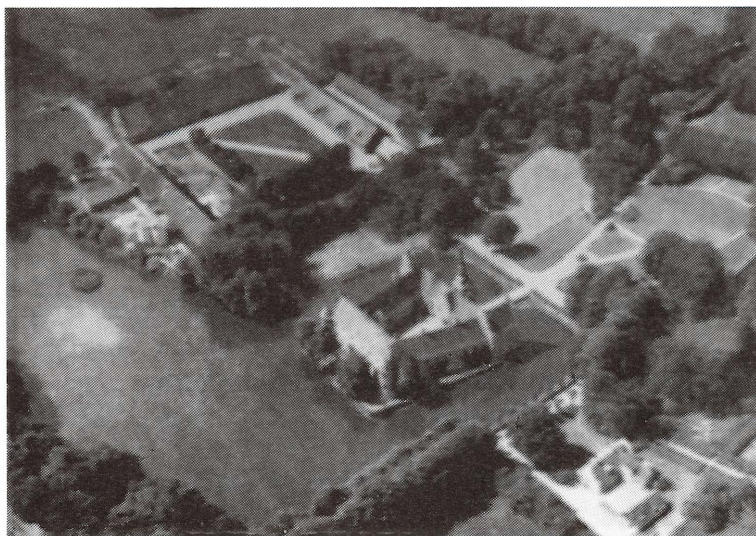
P.S. Med tak og venlig hilsen til min fætter Søren Sloth Carlsen i Hornslet.

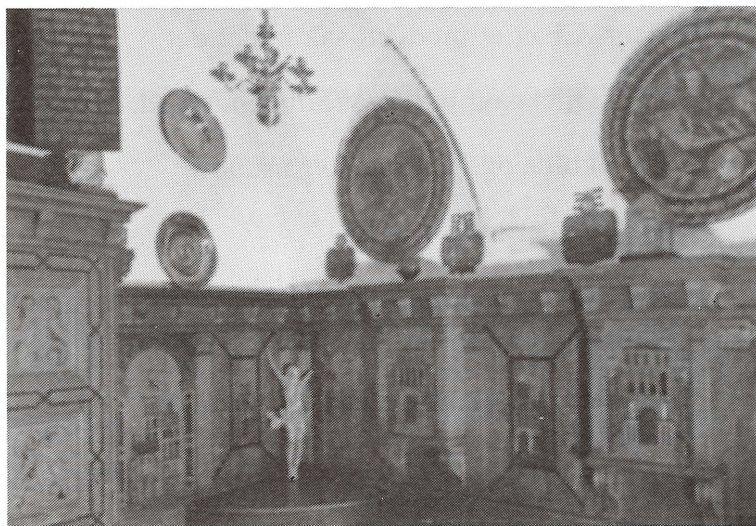
Rosenholm 1767. En vejdamning nord om borgholmen skiller voldgraven fra våde egstrækninger. Den store staldgård med Pirkentavl ses forrest til venstre. Avlsgårdens bygninger ligger på deres holm syd for hovedbygningen. Efter Pontoppidans Danske Atlas IV.

Pirkentavl, som nu ligger isoleret, var tidligere sammenbygget med staldgården. Her holdt »lærde Holger« skole, og her havde Erik rosenkrantz midt i 1600,erne sit alkymistiske værksted, som hans datter Elisabeth siges at have ødelagt ved at kaste hans instrumenter i voldgraven, hvor de blev genfundet i 1950,erne.

Rosenholm Slot og avlsgård. Slottets fire fløje er opført til forskellig tid med østfløjen nærmest søen som den ældste. De danner i grundplanen en trapezfigur, som minder om fransk renæssance-arkitektur, men mens østfløjen tydeligt skyldes en kyndig arkitekts tegninger, som Jørgen Rosenkrantz muligvis har hjembragt fra sit ophold hos kurfyrsten af Sachsen omkring 1550, menes de tre andre fløje at savne en tilsvarende arkitektonisk holdning.

Det lille, hvælvede Brevkammer ved siden af Vinterstuen har nøje paneler, der oprindeligt var dele af en herskabsstol, som Jørgen Rosenkrantz lod opstille i Hornslet kirke. I kammeret opbevares bl.a. et lille nederlandsk alabastalter fra 1568 og Henrik Rosenkrantz til Bjørnholms runde epitafiemaleri.

Danske Ordsprog

Naar Tørsten er slukket, vender man
Rumpen mod Brønden.

Naar Træl trives, Ædling fordrives.

Naar Ulykke skal være, kan man falde
over et Halmstraa.

Naar Uvejret er ovre, driver Vragene paa
Land.

Naar Vognen hælder, skyder alle efter.

Naar Vreden spiller Mester, raader Tun-
gen sig selv.

Naar Æblet er modent, saa falder det.

Naar Øllet gaar ind, gaar Forstanden ud.

Nattekulde og Portetræk er usundt.

Nej og ja er lang Trætte.

Net uden at være prunkende, sagde Fan-
den, han malede sin Rumpe spinatgrøn.

Noget er noget, sagde Fanden, han tog
en Degn.

Nok har den, som nøjes.

Fra Karl Mejneckes enke har Elevforeningen modtaget en del materiale med tilknytning til Ryomgaard Realskole. Blandt andet fandt vi et festskrift, som blev udgivet i forbindelse med skolens 10 års jubilæum. Et aftryk af dette Festskrift gengives i det følgende afsnit.

Festskrift

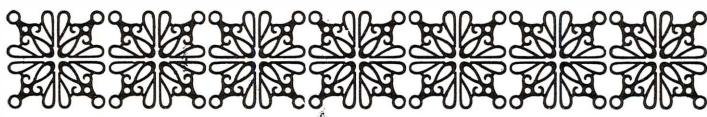
ved

Ryomgaard Realskoles

10 Aars Stiftelsesfest

Udgivet af
Ryomgaard Realskoles Elevforening
1923

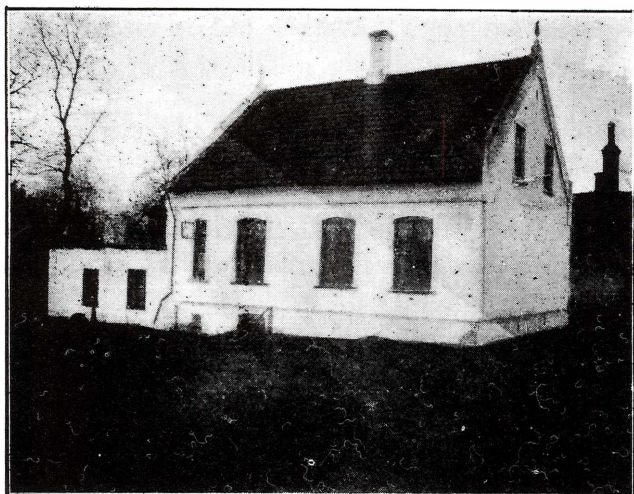
Skolen.

De rejste en Skole ved Storbakkens Fod
en Sommer, mens Lærkerne sang.
De vied den ind med Glæde i Sind;
saa kom vel og Lykken en Gang.
Paa Dagdrømmens straalende Regnbuebro
stod Haabet med Styrke og Viljen med Tro.

De rejste en Skole og bred var dens Mur.
Højt var der fra Sokkel til Tag.
Den vildsomme Vind strøg frisk om dens Tind
i Arbejdets gryende Dag.
Fra Dagdrømmens straalende Regnbuebro
kom Gerningens Glæde og Gerningens Ro.

De rejste en Skole ved Storbakkens Fod,
— en Skole for Samfundets Børn.
Og højt over Tind — med Livsmod i Sind
steg Lyssindets sejrende Ørn.
Da blegnede Dagdrømmens Regnbuebro,
thi Solen fik Magt og bød Gerningen gro.

Skolens Historie.

I Efteraaret 1912 var der stærkt Røre i Ryomgaard og Omegn; man ønskede oprettet en Realskole i Byen; der blev holdt Møder og talt bevingede Ord om Sagen — dog uden Resultat; — men en skøn Dag ankom tre unge Lærere til Byen, og de førte Idéen ud i Livet.

De tre Mænd tog fat: averterede i de lokale Blade, cyklede rundt til Folk i Omegnen og talte med dem for at vinde dem for Sagen. — Resultatet udeblev ikke; inden Jul var der »hvervet« saa mange Elever, at man kunde begynde, og den 7. Januar 1913 begyndte Skolen i den Bygning, hvis Billede ses over disse Linier.

Lokalerne og Forholdene i det hele taget kunde synes smaa og primitive nok; men de, der var med til »Begyndelsen« dernede i »den gamle Skole«, glemmer det aldrig; — der blev slidt — af Lærere som Elever, men man blev aldrig træt, Skolegangen blev aldrig en »Trædemølle«; hver Dag bragte noget nyt.

Med Børnenes Begejstring voksede Forældrenes Tillid; Elevantallet blev stadig større, og inden der var gaaet et halvt Aar, indsaa man, at der maatte nye og større Lokaler til. Forældrerekredsen var villig til at hjælpe, og en Mand, som ikke hørte til Forældrerekredsen, men som paa

anden Maade var interesseret i Foretagendet, idet den ene af Stifterne var hans Søn, hjalp Skolen med en større Pengesum. Hans Navn er Carl Dall, og han var paa den Tid Læderhandler i Middelfart.

Den nye Skolebygning blev paabegyndt. Den 17. Maj nedlagdes Grundstenen, og da Sommerferien var forbi, stod Bygningen færdig, og man tog den i Besiddelse. Skolen var rejst ved Foden af en Bakke. Rundt om den blev plantet et Hegn af Træer og Buske; og saa arbejdede man videre i den gamle Skoles »Aand«.

Efter et Aars Forløb skete den første store Forandring, idet den ene af Stifterne, Hr. Hakon Kirkegaard trak sig ud af Foretagendet for selv at begynde en Virksomhed. Tilbage blev de to andre: Hr. Holden Dall og Hr. Axel Munch; men i Aaret 1917 blev Hr. Dall syg og maatte af Helbredshensyn forlade Skolen. Tilbage blev saa Hr. Axel Munch som Eneindehaver af Skolen.

Hvad Skolen har virket som Undervisningsanstalt, og hvilken Betydning den har haft for de Elever, som er udgaaet fra den, skal ikke omtales her; for dette taler Eksa mensresultaterne og de Artikler, som følger efter denne. Her skal blot fortælles, hvad der videre skete:

Den Bakke, som laa bag ved Skolen, blev købt af Hr. Munch, og Lærerne tog fat paa at omdanne den til et Anlæg. Lærerne udførte selv Arbejdet; hver Dag efter Skoletid tog de fat med at grave og plante; — de sled!

Nu staar Bakken beplantet og tildannet, saa den rummer: Grotter, Stadion og Tennisbane.

Bedre end mange Ord fortæller nedenstaaende Digt Bakkens Saga:

To Mænd stod nede ved Storbakkens Fod.
»Bakken skal bort — her skal Børnene lege«.
Mennesketanken har sælsomme Veje,
og saa tog de fat lige der, hvor de stod.
Bakken laa stille i Solen og lo:
»Saa I flytter Bjerge, I Puslinger to.
Nej, her har jeg ligget i tusinde Aar,
og her vil jeg ligge, mens Tiderne gaar«.

De to Mænd tog fat, og to andre kom til
med Spader og Skovle og bomstærke Børe.
Bakken saa ned paa det sælsomme Røre
og smilte og tænkte: »Gud ved, hvad de vil«.

Vinden kom ned over Storbakkens Kam.
»Naa lille Bakke, nu skifter du Ham«.
»Aa! det er Utøj« sa' Bakken og lo,
»Det Skab, det forstyrrer min hellige Ro«.

De fire de sled; de to graved ud;
een kørte Jord bort, een lagde til Rette.
Tit blev de svedte, og tit blev de trætte.
men Bakken blev flyttet paa Menneskets Bud.
Da Arbejdet endtes, da smilede han,
som ejede Bakken, mod Bak'kammens Rand:
»Du bli'r jo helt pæn, Bakke, naar du blot plejes.
Nu er der Plads her, og nu kan her leges«.

De fire Mænd, som dannede Bakken, var Lærerne
Niels Sæderup og Marius Dynesen, Skolens Inspektør,
Erik Munch og Hr. Axel Munch.

Dette var i korte Træk Skolens Historie; den Skole,
som i Aar den 7. Januar 1923 kan fejre 10 Aars Dagen
for sin Stiftelse. — Maatte i det næste Aarti Held og
Lykke følge Skolen, og Arbejdet stedse ledes i de gamle
Spor i Pagt med Traditionerne!

Fra 9. — 1916.

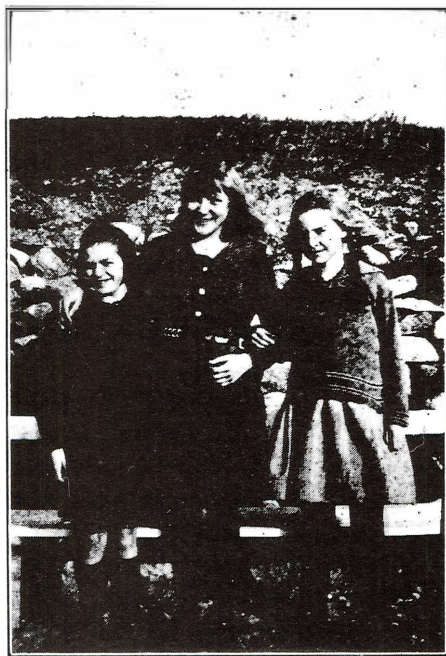
Der vil paa Ryomgaard Realskoles 10-aarige fødselsdag blive sendt den mangen en varm hilsen fra alle de gamle Ryomitter rundt omkring i Danmark, der paa denne højtidsdag med taknemlighed, og for manges vedkommende maaske ogsaa med vemodighed, vil lade tankerne vandre tilbage og mindes den gyldne tid, da vi endnu »plagedes« af lektier og skoletvang.

Det er egentlig først nu, da vi har faaet et noget modnere udsyn paa tilværelsen, at vi begynder at forstaa at værdsætte det gode, der i saa rigt maal er kommet os til del gennem den skole, som vi i dag med stolthed kalder vor, og det er først nu rigtigt ved at gaa op for os, hvor stor en taknemlighedsgæld, vi skylder den; thi vi har ikke alene der nydt en undervisning, der ikke staar tilbage for den, der gives noget andet sted, men vi er der gennem hele vor skoletid og altid senere — lad os ikke glemme det — blevet mødt med forstaaelse og venlighed i fuldeste maal og stedse blevet behandlet med

absolut retfærdighed, saa at ingen af os har grund til at tænke tilbage paa vore dage i Ryomgaard med bitterhed og nag. Det er derfor med rette, at Elevforeningen i denne festlige anledning udsender et festskrift til skolens ære, i særdeleshed naar man husker paa, at var det ikke for den varme interesse, der altid fra dens side er blevet udvist foreningen, vilde den næppe i dag have været i stand til paa en saadan maade at udtrykke sin taknemlighed til den mand, hvis trofaste Interesse for sagen og idealistiske syn paa livet foreningen skylder sin hele eksistens.

Det er for en Ryomit umuligt at tænke paa skolen — thi for en Ryomit er der kun een skole — uden samtidig at tænke paa den mand, som er og altid har været skolen, der uden ham aldrig vilde have vokset sig saa stor og stærk, som den er i dag, og naar vi paa denne dens 10-aars fødselsdag samles om at bringe vor gamle skole vor tak for den tid, der svandt, og vore varmeste ønsker for fremtiden, er det ikke dens fire kolde vægge, dens fysikapparater og udstoppede fugle i samlingen eller dens trapetze og tove i gymnastiksalen, vi tænker paa; men den mand, hvis utrættelige arbejde har skabt alt dette, og hvis idealer og personlighed gennemtrænger alle, der kommer i nærmere kontakt med skolen lige fra den yngste elev til de lærerkræfter, med hvilke han forstaar at omgive sig. Det er heller ikke Realskolebestyreren, vi hylder, thi en saadan findes ikke paa Ryomgaard, men det er vennen, mennesket og kammeraten Axel Munch, vi paa denne store mærkedag i hans liv giver haandslag i respekt og beundring.

Kan man egentlig sige noget større om sin lærer end dette: »Han var ikke blot vor lærer, men ogsaa vor ven«? At han var en god lærer, vil et blik paa eksamensresultaterne hurtigt overtøye een om, og at han var en god ven, vil den opmærksomhed, der i dag vil blive udvist ham, give et usvigeligt bevis for. Vi Ryomitter kan aldrig glemme vor skole, og vi ved, at den heller ikke vil glemme os. Derfor sender vi paa denne dag Hr. Munch, som er skolen, vore hjerteligste hilsener og de varmeste ønsker om, at han endnu i mange aar, trods alt det slid og slæb, der er faldet i hans lod, maa bevare kræfter og entusiasme nok til at føre sin skole videre paa den hæderfulde løbebane, paa hvilken den i dag passerer den første milepæl. Lykke til.

Fra 9. — 1917.

Der er dem, der ligner deres Skole ved en Tvangsanstalt, hvor de skal drives frem til den Eksamen, der er Maalet for deres Skolegang, og efter Eksamen forlader de Skolen, glade over endelig at slippe bort. Men uden Forstaaelse af, at deres Skolegang og den Undervisning, de gennem Aarene har faaet, ikke netop tog Sigte paa at skaffe dem det størst mulige Antal Points til Eksamen, men tillige skulde give dem en Række glade og lykkelige Aar, paa hvilke de altid senere kunde tænke tilbage med Glæde.

Jeg tror ikke, at nogen af R. R.'s gamle Elever nogensinde har følt deres Skole som en »Tvangsanstalt«; derimod er det nok muligt, at nogle nu og da har haft Fornemmelsen af, at den var noget i Retning af en »Arbejds-

anstalt«, thi arbejdes skulde der, til Tider endda ret haardt, men udover det nu engang nødvendige havde Arbejdet ikke megen Karakter af Tvang, d. v. s. vi lærte at forstaa, at det ikke var for Lærerens personlige Fornøjelses Skyld, at vi skulde bestille noget. Skønt vi — i hvert Fald til Tider — var temmelig flittige, blev der ret god Tid endda til allehaande Løjer med Kammeraterne, Løjer, der ikke altid forløb lige stiltfærdigt. Og da vi forlod Skolen, medbragte vi — Eksamensbeviset ufortalt — en Skat af gode og muntre Minder fra Livet paa Skolen, og vi følte, at vi gennem Aarene var kommen til at holde af vor gamle Skole.

Naar R. R. nu fejrer sit 10-Aars Jubilæum, vil der fra alle dens gamle Elever lyde en Tak for den Tid, de gik i Skole der; en Tak, der har Adresse til Hr. Munch.

Fra det første Øjeblik vi kom i Skolen omfattede Hr. Munch os alle med Sympati, en Sympati, der ikke blev ringere med Aarene, og med sin Personlighed udøvede Hr. Munch paa os alle en Indflydelse, der — tror jeg — for manges Vedkommende bundet dybere, end man aner. Hr. Munch forstod sine Elever, og de lærte efterhaanden at forstaa ham. Vi lærte at forstaa, at det var Hr. Munch en personlig Sorg, naar der blev klaget til ham over os — hvilket som bekendt af og til kunde ske. I Stedet for at skælde ud efter alle Kunstens Regler talte Hr. Munch med os, søgte at lære os at forstaa det forkerte i vor Opførsel. I Begyndelsen kunde vi jo nok tage dette noget overlegent, som de betydelige Væsener vi dengang udi egen Indbildning var, men med Alderen kommer som bekendt Klogskaben, og efterhaanden — langsomt ganske vist — lærte vi at forstaa, at vi allerede dengang lærte, at »Livet ikke er lutter Lagkage«; tilføjes kun for Fuldstændighedens Skyld.

Hr. Munch er Idealist, og sikkert har han set mange af Forsøgene paa at virkeliggøre Idealerne strande, men som faa fortjener Hr. Munch sine gamle Elevers Støtte, og jeg tror, at den bedste Tak, vi kan give Hr. Munch, vil være at love at støtte ham i Kampen for hans Skole og hans Idealer.

Til Lykke, Hr. Munch, og de bedste Ønsker for Dem og Deres Skole i Fremtiden.

Fra 9. — 1918.

Dansk paa Ryomgaard Realskole.

Naar vi gamle Elever fra Ryomgaard Realskole tænker tilbage paa vor Skoletid, mindes de Aar vi tilbragte paa Skolebænken, mindes Timerne i de forskellige Fag, saa tror jeg, at Minderne om Hr. Munchs Dansktimer er noget af det, der staar tydeligst for os, de vil have en egen Glans om sig.

Vi kom til at holde af disse Timer, især af Litteraturretimerne, Hr. Munchs Maade at undervise paa maatte tage os; hvor fornøjeligt og lærerigt var det ikke, da vi fik Holbergs Komedier gennemgaaet, da vi lærte at forstaa den gamle Mesters Ord og Meninger, lærte at overføre det han sigtede til og vilde til Livs, paa Nutidsforholde; intet tør jeg sige, havde vi dengang faaet ud af disse Komedier ved selv at læse dem, de vilde nærmest have kedet os.

Og senere, da vi fik den nyere Tids Poesi og Litteratur gennemgaaet, hvor stort Udbytte havde vi ikke af disse Timer? Da fik vi et Begreb om, hvor meget et Digt kunde indeholde, da gik det op for os, hvor smukt vort Modersmaal kunde være, da lærte vi at være kritiske, noget, der i vor Tid, da der er saa let Adgang til den mest forskelligartede Litteratur, ofte kommer os til Gode.

Faa har faaet en mere alsidig Danskundervisning end vi, der har været Hr. Munchs Elever, og vi skylder Hr. Munch Tak derfor. Lad denne Tak være indeholdt i Ønsket om, at Ryomgaard Realskole i de kommende Aartier maa gaa nogle lykkelige Arbejdsaar i Møde. Vi er overbevist om, at den stadig vil gaa frem, thi det er en Skole, hvor Idealerne sættes højt.

Fra 9. — 1919.

Du skal ikke udvikle Sjælen uden Legemet,
ej heller Legemet uden Sjælen;
begge skal samtidig udvikles, saa at
de ved gensidig at paavirke hinanden
bliver lige sunde og stærke.

Platon.

Ryomgaard Realskole efterkommer disse den græske Digters vise Ord ved tilligemed at give real Undervisning at opøve sine Elever i Gymnastik og Fodboldspil.

Der gives mange Maader, hvorpaa man kan drive Idræt, en interesserer sig særlig for Tennis, en anden for Cricket, en tredie for Gymnastik, en fjerde for Fodbold, en femte for Svømning o. s. v., og dyrker denne sin »Favoritsport« med Kraft og Energi. Der kan jo saa diskuteres om, hvilken Slags Idræt man driver med størst Udbytte, thi givet er det, at de hver for sig virker paa sin Maade, i sin Retning. Men trods Forskellighederne har de fælles Motto: En sund Sjæl i et sundt Legeme. Nu Fodboldsporten, hvad er egentlig Fodboldspillet's Formaal? Ja, Haanden paa Hjertet, kære Læser, — har du nogensinde tænkt over dette Spørgsmaal? Hører du til den Kategori, som ikke indser, at Sporten har sine Goder og mener, at den kun eksisterer som et Led i »det skadelige Forlystelsesliv?« Eller fornægter du denne Tro og kalder Sporten indifferent — uden Skade, men ogsaa uden Værdi? Ser man bort fra disse to Nuancer af Folks Syn paa Fodboldspillet's Tilværelse og søger dem, som finder, at Fodboldsporten har en dybere og større Betydning, de som indser, at den kan være et Middel af uvurderlig Nytte til at skabe en sund Sjæl i et sundt Legeme, til at give saavel Legeme som Sjæl en harmonisk Udvikling, da vil man finde Rækkerne indenfor denne Ramme tyndt besat.

Menneskeslægten befinder sig paa et højt Kulturtrin! Naa, gør den det. Lad os betragte et enkelt Individ. Hvilke Egenskaber skal han være i Besiddelse af for at kunne kaldes kultiveret? Ja, man søger Oplysninger til sin Afgørelse i hans Opdragelse. Kort og godt, man bedømmer hans Gøren og Laden i aandelig Henseende. Maaske er han svag i legemlig Henseende? »Jo,

han er et kultiveret, et dannet Menneske, men lidt svag af Konstitution«, siger man saa, — Saaledes lyder Dommen; men er den den rette? Indbefatter Begrebet Kultur kun Aandens Udvikling, hører Legemets Udvikling ind under et andet Begreb af langt ringere Betydning? Ja, for den nulevende Slægt er det gaaet saaledes. Aanden er blevet udviklet, den menneskelige Snilde har foraarsaget Frembringelser, der paa alle Leder og Kanter skal forsøde og lette vort Arbejde i det daglige Liv, men som samtidig forkvakler, gør lad og skyder Muskelkraftens Opdragelse i Baggrunden. Mon ikke Platon i sine bekendte Ord ogsaa skjulte Meningen, at den legemlige Sundheds Understøttelse af Aanden havde sin Værdi, at man ved at opdrage begge Dele naaede mere end det, at baade Legeme og Sjæl blev sunde . . . nemlig, af det aandelige Livs Trin, man naaede ved at følge hans Raad, var af større Værdi. end hvad man kunde opnaa ved en eensidig Udvikling. Og ser vi paa Resultatet af »al den Kultur«, vi er i Besiddelse af . . . Krigsaarenes Gerninger, under hvilke alt det menneskelige i Individet var glemt, hvor Hæderen faldt paa den, der kunde kæle mest for det umenneskelige og vise de bedste Symptoner paa dyriske Instinkter — falder dermed ikke Betydningen af al vor Kultur saa fuldstændig til Jorden?

I det daglige Liv, rastløs som det er, er det Nervesystemet, der spiller Hovedrollen. Maskinteknikken udvik-

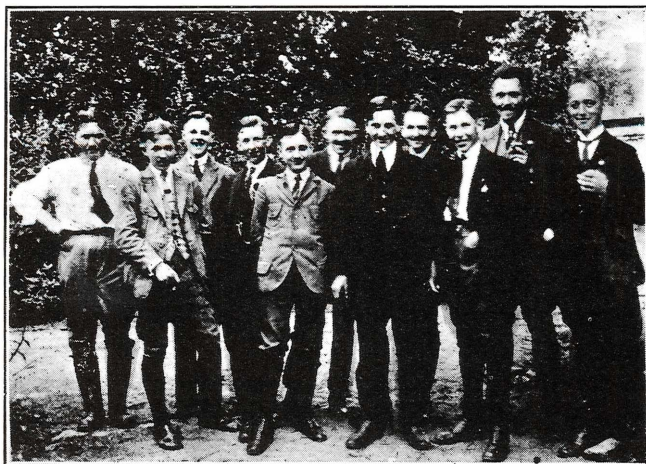
les, og Legemets Ydelser stilles saa at sige ganske i Baggrunden. For mange Mennesker er Hovedformaalet kun det at udvikle Evnen til fine Kombinationer mellem en Del relativt svage Muskler, hvis højeste Repræsentanter maaske er de, der træder i Virksomhed ved Tale og Skrift. Platons Ord — der viser, at han har haft Forstaaelsen af Betydningen af Legemets Udvikling, og som maner til baade at udvikle Legeme og Sjæl — er misforstaaet eller maaske ganske gaaet i Glemmebogen. Penge, Penge og atter Penge er Løsenet; man tænker aldeles ikke paa at ruste sit Legeme med tilstrækkelig Sundhed med »den graa Tid« for Øje og med Kraft til at bekæmpe de Sygdomme, der som hungrige Rovdyr følger i Alderdommens Fodspor — ja, denne Tanke levnes yderst ringe eller slet ingen Plads i Ens Bevidsthed. En af Alderdommens Plager er Gigten, den kroniske Gigt, der i Virkeligheden har saa stor en Livskraft, saa kraftigt et Tag i Menneskeslægten, at den karakteriserer Alderdommen. Den er et Begreb, som indbefatter en Mængde Sygdomsenheder, men de Former, der er særlig paatrængende for Alderdommen, er de, som repræsenteres af Sygdomme i Leddene og Musklerne, — Stivhed og Vanskabning af Leddene. Prevention is better than cure, — og naar der nu findes Midler til Forebyggelse af saadanne senere i Livet kommende Angreb paa Sundheden, hvorfor benytter man sig saa ikke i langt højere Grad, end Tilfældet er, af det Tilbud, Idræt giver En? Gigten beror paa, at Forbrændingen af Stofskifteprodukterne foregaar i nedsat Grad; men en af Fodboldspillets mange Goder er netop, at den sætter Intensiteten af Forbrændingen i Legemet op og skaber gode Betingelser for et sundt Stofskifte. Og mod den urinsure Gigts Følgetilstand, nemlig Aareforkalkningen, virker Fodboldsporten forebyggende. Løbe fra Aareforkalkningen kan man ikke, den kommer ufravigelig med Aarene, men man kan forhale Tidspunktet for dens Indtræden. Fodboldsporten kan m. a. O. forlænge den kraftige Alder og udsætte Fristen for Alderdommens Indtræden. Men den er ogsaa en god Hjælper mod andre Sygdomme end den urinsure Gigt. Alle Legemets Organer bliver kraftigere i deres Virksomhed, f. Eks. letter det forøgede Aandedræt under Udøvelsen af Sporten Galdestrømningen. Men Spilleets Indfly-

delse gælder ikke Legemet alene — p. Gr. af sin Karakter, der netop giver det sin særegen Charme, knuser det enhver Modstand, som vil blive rejst med Legemforgudelse som Casus belli. . . . Fodboldspillet opdragende og udviklende Evner strækker sig nemlig et godt og mærkbart Stykke ind paa den aandelige Udviklings Omraader. En god Fodboldspiller maa selvfølgelig ligge inde med en vis fysisk Kraft for at kunne gøre sig gældende. Men selv om denne Kraft er i Behold, saa er man alligevel ikke tilstrækkelig udrustet. Det er ikke nok, at man kan bruge sine Ben og sin Krop med en vis Energi paa Fodboldbanen, — Fodboldspillet kræver Hensigtsmæssighed, Styrelse af Hjernen ved selv den ringeste Bevægelse, man foretager sig. . . . en stærk og sprællende, men af Hjernen utøjlet Krop er ude af Stand til alene at føre sin Indehaver op i de »fine« Rækker. Naar man derfor under sin »Fodboldopdragelse« higer frem mod »Fuldkommenheden«, saa faar man Udviklingen af mange udmærkede aandelige Egenskaber med i Købet. Fodboldsporten virker diciplinerende, den skærper Ansvarsfølelsen og ægger Kappelysten, den giver Spillerne saa godt som noget Forstaaelse af, at det er ved Sammenhold, ved at hver enkelt i det fælles Arbejde til det yderste anstrenger sig for at gøre sin Pligt, at man naar længst og det bedste Resultat. Fodboldsporten giver Udholdenhed og Virksomhedstrang, den udvikler Hurtighed, Snarraadighed og Behændighed og kræver, da Spillet giver Anledning til stadige Sammenstød mellem de to Partiers Spillere, en høj Grad af Selvsbeherskelse og Hensynsfuldhed.

Lad Bolden gaa fra Mand til Mand, mens I stormer frem.
 Det Hold, der spiller Sammenspil, ta'r snarest Sejren hjem.
 Brug din Forstand og se dig for og spark i rette Tid;
 hvis ikke, faar Du ingen Ting for al din Kunst og Flid.
 Spil sammen, spil sammen!

Og selv om Lykken svigter Dig, og Fjenden er for stærk,
 saa kæmp dog som en Riddersmand og ej som en Bersærk.
 Den bedste Mand er ikke ham, der praler med sit Spil,
 men ham, der kæmper for sit Hold og ærligt hjælper til.
 Spil sammen, spil sammen!

I Livets Strid den samme Lov er sat for hver en Mand:
 Virk sammen alle, som vil frem, til Gavn for Folk og Land.
 Med Kraft og Mod gaa frejdig paa, om Vejen end er trang;
 men først og sidst: Spil ærligt Spil! — saa vinder Du en Gang.
 Spil sammen, spil sammen!

Fra 9. — 1920.

Hvad skal man bestille i Ferien? Man hører tit dette Spørgsmaal, der jo kan besvares paa mange Maader. For nogle er det at sove længe og spise godt den bedste Maade at holde Ferie paa, men de fleste foretrækker vel nok at bruge den til en eller anden Rejse. Ferien er jo den eneste Tid paa Aaret, hvor man kan tænke paa den Slags. Og det er jo kun naturligt, at man undertiden føler Trang til at se sig om.

Men som paa de fleste andre Omraader dukker ogsaa her det pekuniære Spørgsmaal op. At rejse koster Penge! Hvorledes rejser man billigst? Ja, man maa gaa, eller man maa cykle; det er det billigste Befordringsmiddel, og naar man rejser flere sammen, formindskes Udgifterne ogsaa en Del. Endvidere maa man allerhelst søge at undgaa de dyre Hoteller.

Blandt de mange Opgaver, Ryomgaard Realskole i Tidens Løb har stillet sig, er ogsaa den at være Eleverne behjælpelige med at foretage Rejser omkring i vort lille Fædreland. Den har ogsaa allerede arrangeret adskillige i Aarenes Løb. Saadanne Skolerejser skal naturligvis foretages saa billigt som muligt, og man har derfor taget de forannævnte Erfaringer i Betragtning.

I 1920 foretog 9. — 1920 og 3 Lærere en Cykletur til

Sønderjylland, der strakte sig over 11 Dage. Prisen var pr. Deltager 60 Kr. — For denne lille Sum gennemrejste vi store Dele af den jydsk Halvø, berigede vore Kundskaber, styrkede et gennem Skoleaarene opstaaet Kammeratskab og samlede en uendelig Mængde Indtryk, som sent vil udslettes.

Turen i sig selv var overordentlig morsom. En saadan Rejse, der foretages af Skolekammerater, kan overhovedet ikke blive kedelig; man kender jo hinanden ud og ind. Alt foregaar under frie Former og i al Tarvelighed. Vi nød kun eet varmt Maaltid om Dagen; hvad vi skulde have derudover, tilberedtes for Størstedelen i Landevejsgrøfterne. Nætterne tilbragtes dels paa Hoteller — 4 Mand paa hvert Værelse — dels i Lader. Ingen af Stederne kunde Natteroen kaldes særlig stor, — men Træthed, nej, det var der ikke Spor af. Dagene fløj — og vi fløj — fra Randers til Viborg og videre til Herning, derfra til Varde og Vesterhavet, til Esbjerg og Ribe, gennem Sønderjylland til Sønderborg, Aabenraa og Haderslev og hjemad langs Østkysten, ialt 84 Mil.

Fik man en Byge, var der Modvind, eller ramtes vi af smaa Uheld — ligemeget, altid stod Humøret højt.

Morsomt var det, og nu længe efter kan vi Kammerater, der til daglig er spredt over det ganske Land, naar vi lejlighedsvis mødes, stadig mere os med at opfriske de mange Begivenheder og pudsige Scener, vi oplevede; aldrig mangler vi Samtalestof. Og selv om vi ikke mødes, kan vi altid i ledige Stunder ty til den ikke ubetydelige Samling Amatørbilleder, vi har samlet os fra hele Turen. Endelig er Hovedtrækkene af Rejsen nedskrevet i en lille Bog, der opbevares blandt mange andre Skatte i Ryomgaard Realskoles Arkiv.

eller senere tabe Slaget. Man møder alle de Hindringer, som det staar i et kampberedt Menneskes Magt ved Energi og Sejrsikkerhed at overvinde. — Og deri bestaar jo netop Livets største Lykke, det hvorefter alle higer, dette: at sejre.

Hint Menneske vil først for sent forstaa, at han paa Grund af sit forkvaklede Livssyn har forspildt sit Livs Lykke, idet han har staaet vaabenløs overfor den Modgang, man nu engang maa være forberedt paa at møde her i Livet.

Den Slags Mennesker er det, man med en Smule Medlidenhed kalder »mislykkede Genier«. Hvor gemmer dette Navn ikke en Sum af Kval og Livslede for sin Bærer. Hvad er heller mere smerteligt end at have holdt Lykken i sin Haand, men paa Grund af egen Svaghed atter at have sluppet den.

Naar vi hylder Hr. Munch og Frugten af hans Livs Arbejde, vor gamle Skole, saa er vi tillige med til at hylde et Menneske, der ikke alene har fundet sin rette Plads og valgt sig det rette Maal, men ogsaa har naaet det og vundet det Sejr.

Lad os derfor alle i Flok ved dette Skrift være med til at flette et enkelt Blad ind i den Sejrskrans, som skal smykke ham og hans Gerning.

Ikke alene har vi Grund til at være ham taknemlig for det Arbejde, han har gjort for os som vor Lærer. Men de fleste af os har sikkert ogsaa i Hr. Munch fundet en trofast Ven, en af de faa, der for andres Skyld kan sætte egne personlige Hensyn til Side.

Med Haabet om at Hr. Munch og Skolen maa fejre endnu mange Aartier ønsker vi:

Til Lykke med Sejren.

Fra 9. — 1921.

Et lykkeligt Livs Kvintessens, Løsningen paa Livslyk-
kens saare vanskelige Problem er i første Række dette
for sig selv at klargøre, hvilken Livsopgave man nu bør
vælge, hvilket Maal man bør søge at naa, selv om man
skuer Forhindring paa Forhindring foran sig og kan vente
utallige Skuffelser og Nederlag, og maaske endda først
vente at naa sit Maal, naar man staar ved Gravens Rand
og saaledes faktisk — i hvert Fald for andre at synes —
gaar Glip af sit Livsarbejdes Frugter.

Er man i Stand til at se det Maal foran sig, har man
egentlig taget det første Skridt paa et lykkeligt Livs Bane.
Nu har man Chancen for overhovedet at kunne være med
i Tilværelsens Kapløb og vinde Lykken.

Men man kan forspilde sin Chance. Man kan sige til
sig selv. Ja, nu er jeg kommen paa den rigtige Hylde,
nu har jeg Forudsætningen for at kunne leve et lykkeligt
Liv uden alle de Sorger af alle Slags, som jeg daglig er
Vidne til, at mine Medmennesker martres under; de som
allerede har gjort deres Entré i Livet og valgt
deres Livsopgave. Kommer man ind paa den Tankegang,
men glemmer Feltraabene: »pas paa Skærene« og »fremad«,
da er man ved at kaste sine Chancer bort, og man vil før

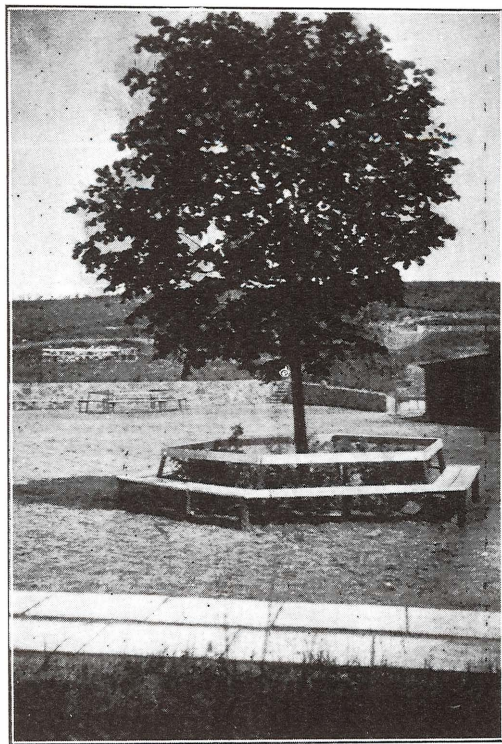

Fra 9. — 1922.

Naar Eleverne rejser bort fra Skolen og faar Pladser eller nye Beskæftigelser ude i Verden, saa føler de ganske naturligt en stærk Længsel efter Hjemmet og ikke mindst efter Skolen; de føler dem lidt ensomme og faar Tilbøjelighed til at se sort paa Tilværelsen. Men naar de saaledes føler dem hensatte i Ensomhedens Mørke, saa kommer »M. E.« til dem som en lysende Budbringer fra den Skole, de føler dem saa fast knyttede til, og som de savner. De husker deres Skoleminder og lever deres Skoletid om igen i Tankerne. De følger med i det, der sker paa Skolen, og de, der ikke kan komme med til Elevforeningsfesterne og tale med deres Kammerater, kan gennem Bladets Spalter faa Forbindelse med dem og høre deres Mening om de Ting, der opfylder deres Tanker. »Mester Erik« faar altsaa sin store Betydning derved, at det spreder Glæde i de ensommes Sind og styrker Forholdet mellem gamle og nuværende Elever.

Som ethvert andet Foretagende begyndte »M. E.« sin Virksomhed under smaa Kaar. I dets første Tid — sidst paa Aaret 1915 — leverede Lærerne paa Skolen selv alt Stoffet og hektograferede Bladet. Idéen maa imidlertid have manglet Tilslutning, thi efter kort Tids Forløb gik Foretagendet i Staa. Der blev saa ikke gjort noget ved det, før Skolens nuværende Inspektør, Hr. Erik Munch i 1917 kom til og fik Sagen bragt paa Bane. Bladet udkom atter og blev nu trykt. Saa gik der en Tid, hvor Bladets Eksistens saa nogenlunde var uden for Fare; men i 1919 sidst paa Aaret rystede »Mester Erik«s Grundvold; det var Bladets vigtigste Støtte, Eleverne, der svigtede. Det lykkedes dog Hr. Skolebestyrer Munch at overbevise dem om deres Fejlgreb, og atter flokkedes de om »Mester Erik«. Siden har »onde Magters Angreb« ikke formaaet at standse Bladets Fremgang, og i de sidste Aar er det regelmæssig udkommet med to Numre maanedlig samtidig med, at det er faldet ganske enormt i Pris.

Naar man sammenligner Bladet før og nu og lægger Mærke til dets Fremgang i alle Retninger, saa maa man uvilkaarlig beundre den Viljestyrke, og den jernhaarde Tro paa Foretagendets Levedygtighed, som den Mand, der har staaet bag ved det hele, maa være i Besiddelse af. Og denne Mand er Hr. Skolebestyrer Munch. Han har baaret Bladet oppe i de vanskelige Tider, og han har udvist en næsten overmenneskelig Arbejdskraft og et Haab, saa lysende, at ingen Modgangens Nat har formaaet at fordunkle det. Derfor vil vi støtte Hr. Munch nu paa alle Maader i hans Arbejde for den gode Sag og ønske ham gode Forhold at arbejde under i Fremtiden.

Linden staar udi Skolens Gaard.
Knopperne brister hver evige Vaar.
Bladene dufter i Foraarets Sol.
Lindetræ — Lindetræ — Livets Symbol.

Linden breder de Grene ud.
Duftende staar den i Vaaren Brud.
Skyggende staar den i Sommerens Sol.
Lindetræ — Lindetræ — Glædens Symbol.

Linden staar udi Skolens Gaard.
Bladene falder hvert Efteraar.
Knoprig den knejser i Vinterens Sol.
Lindetræ — Lindetræ — Haabets Symbol.

25 år – årgang 1965.

To af jubilæumsholdene 1990

10 år – årgang 1980.

Praktiske oplysninger om skolen

Siden 1. august 1960 har Ryomgård Realskole været en selv-
ejende institution.

Det vedtægtsmæssige grundlag for institutionen er skolens
fundats af 30. september 1981.

Bestyrelsen

Efter valget ved generalforsamlingen den 28. september 1989
og efterfølgende konstituering ser bestyrelsen således ud:

1. *Formand:* Ingeniør Jørgen Nybo, Alvejen 7, 8963 Auning,
telefon 86 48 36 35.
2. *Næstformand:* Soc. pæd. Kristen Wiese, Slotsgade 18,
8550 Ryomgård, telefon 86 39 49 40.
3. *Sekretær:* Advokatsekretær Kirsten Østergård, Skovvej 23,
8550 Ryomgård, telefon 86 39 45 36.
4. Terapeut Birgit Nielsen, Ramtenvej 48, 8581 Nimtofte, tele-
fon 86 39 86 20.
5. Miljøkonsulent Mogens Rosengård, Østerfjeldvej 3, 8581
Nimtofte, telefon 86 39 83 84.
6. Tømrermester N. P. Pedersen, Solbakkevej 5, 8550 Ryom-
gård, telefon 86 39 42 75.
7. Tandlæge Esben Andersen, Sundbyvej 13, 8560 Kolind, te-
lefon 86 39 19 16.

Elevforeningens bestyrelse:

Jens Daugaard, Baunhøjvej 8, 8500 Grenaa, telefon 86 32 45 27 (formand).

Lars Kloborg Christensen, Poppelvej 10, 8550 Ryomgård, telefon 86 39 45 26 (kasserer).

Hanne Hove-Nielsen, Ryomgård, telefon 86 39 44 58.

Nina Bluhme, Haslevangsvej 47, 8210 Århus V.

Else Tømmerby, Gyvelskrænten 29, 8961 Allingåbro, telefon 86 48 16 24.

Knud Erik Breinholt, Svendgaardsvej 18, 8330 Beder.

Eventuelle adresseændringer bedes meddelt formanden. Foreningens giro nr. er 9 04 56 78.

Årsregnskab

1. juni 1988 – 31. maj 1989

Indtægter

Kontingent	24.875,00
Renter	<u>280,41</u>
	<u>25.155,41</u>

Udgifter

Elevskrift	13.741,26
Porto	4.934,40
Elevfest	2.980,50
Blomster og gaver	940,05
Kontorartikler	99,00
Renter	<u>249,19</u>
	<u>22.944,40</u>

Årets resultat + 2.211,01

Status pr. 31. maj 1989

Beholdning Bank	2.818,42
Beholdning Giro	432,81
Gæld til jubilæums fond	÷ <u>100,00</u>
	<u>3.151,32</u>

Ryomgård, den 10. november 1989 Lars Christensen

Regnskabet revideret og gennemgået. Ingen bemærkninger.

Ryomgård, den 10. november 1989

J. Holm-Pedersen

K. Vester-Pedersen